

ÕIGUSTEABE OSAKOND

**Riigikohtu kriminaalkolleegiumist tagasi saadedud süüteoasjad
2006-2009**

Analüüs

Timo Reinthal

kohtupraktika analüütik

Tartu

Detsember 2010

Sisukord

Sissejuhatus	3
1. Riigikohtu otsus kui kohustuslik suunis.....	4
2. Statistiline ülevaade.....	5
3. Tagasi saadetud asjade ülevaade	5
3.1. Ringkonnakohtule tagasi saadetud asjad 2006.....	5
3.2. Maakohtusse tagasi saadetud asjad 2006	7
3.3. Ringkonnakohtusse tagasi saadetud lahendid 2007	14
3.4. Maakohtusse tagasi saadetud asjad 2007	17
3.5. Ringkonnakohtusse tagasi saadetud asjad 2008.....	24
3.6. Maakohtusse tagasi saadetud asjad 2008	25
3.7. Ringkonnakohtusse tagasi saadetud asjad 2009.....	34
3.8. Maakohtule tagasi saadetud asjad 2009	37
4. Tagasisaadetud asjade kokkuvõte	47
Järeldused	48
Tabel 1. Menetlustaotlused ja lahendatud asjad.....	5
Joonis 1 Keskmise menetlusaeg	47

Sissejuhatus

Käesoleva analüüs annab ülevaate 2006-2009 aastal Riigikohtu kriminaalkolleegiumi (RKKKo) menetluses olnud ja I või II astme kohtusse tagasi saadetud kohtuasjadest. Seega nii kriminaalasju kui ka väärteoasju.

Analüüs toob lühidalt välja, millistel põhjustel on asjad uuesti menetlemiseks saadetud. Lisaks tuuakse lühidalt välja, mis on kohtuasjast saanud tagasi saatmisel saanud. Juhul, kui I või II astme kohtud ei ole asja uuesti lahendamisel järginud Riigikohtu suuniseid, tuuakse see analüüsis eraldi välja. Üldjuhul ei rõhutata eraldi suuniste järgimist.

Valimi periood hõlmab neljaaastat. Periood peaks olema piisav, et saaks välja tuua konkreetseid tendentse praktikas ning eeldatavalt peaks olema kõik menetlused käeolevaks ajaks saanud lõpliku lahendi.

Eelkõige on tekkinud Riigikohtust tagasi läinud asjade analüüsi järgi vajadus sellest, et praegusel hetkel puudub ülevaade:

- 1) Kas I ja II astme kohtud täidavad kriminaalmenetluse seadustik (KrMS) § 365 lg 1 p 1 tulenevat Riigikohtu otsuses toodud seisukoha kohustuslikku kohaldamist sama kriminaalasja lahendamise raames;
- 2) Kui pikk on tagasi saadetud asjade menetlusaeg ning kui suur osa tagasi saadetud asjadest aegub enne kohtuasja sisulist lahendamist;
- 3) Milline on üldine praktika tagasi saadetud asjade puhul.

Analüüs on jagatud viide ossa. 1.osa annab lühikese ülevaate Riigikohtu otsuses toodud seisukohtade kohustusliku järgimise õiguslikust raamistikust. 2.osa hõlmab üldist ülevaadet Riigikohtu kriminaalkolleegiumi tagasi saadetud asjade statistikast. 3.osa toob välja konkreetsed kohtuasjad ja annab neist lühiülevaate. 4.osa teeb tagasi saadetud asjadest kokkuvõtte ja toob välja erinevad aspektid praktikas. 5.osa teeb järeldused ning teeb ettepanekud võimalike koolitusvajaduste kohta.

Analüüsis esitatud seisukohtadel ei ole siduvat mõju ja need ei ole käsitatavad Riigikohtu seisukohana. Riigikohus võtab õiguslikke seisukohti vaid kohtulahendis.

1. Riigikohtu otsus kui kohustuslik suunis

Kriminaalmenetluse seadustik (KrMS) § 2 p 4 sätestab kriminaalmenetlusõiguse allikana Riigikohtu lahendid küsimustes, mida ei ole lahendatud muudes kriminaalmenetlusõiguse allikates, kuid on tõusetunud seaduse kohaldamisel. Eelnevast tulenevalt võib teha järelduse, et Riigikohtu lahendid on õiguse allikad vaid menetlusõigust puudutavas osas juhul kui on täidetud KrMS § 2 p 4 tingimused. KrMS § 364 sätestab I ja II astme kohtutele Riigikohtu otsuse kohustuslikkuse. Mainitud paragrahvi lõige 1 punkt 1 sätestab, et Riigikohtu otsuses esitatud seisukoht on seaduse kohaldamisel kohustuslik maakohtule ja ringkonnakohtule sama kriminaalasja arutamisel. Normis ei täpsustata, kas kohustuslikud on vaid menetlusõiguslikud seisukohad või ka seisukohad mis puudutavad materiaalõigust. Kuna seaduses on sätestatud norm kui otsuses esitatud seisukoha kohustuslikkus, tuleks Riigikohtu otsuses olevad seisukohad laiendavalt lugeda kohuslikuks ka materiaalõigust puudutavas osas. Tuleb mõõnda, et seda peamiselt sama kriminaalasja arutamisel I ja II astme kohtus. KrMS kohaldajatele (KrMS § 364 lg 1 p 3 mõttes) ei pruugi vastav nõue laieneda.

Kuigi Riigikohtu otsuses esitatud seisukohad on seaduse kohaldamisel kohustuslikud I ja II astme kohtule sama kriminaalasja arutamisel, on ebatõenäoline, et mõne teise kriminaalasja lahendamisel Riigikohus asja teisiti lahendaks. Seda eelkõige seetõttu, et Riigikohtul lasub vastutus tagada seaduse ühetaoline kohaldamine (KrMS § 349 lg 4 p 2). Teatud juhtudel on aga Riigikohtul võimalik oma varasemat praktikat muuta. Seega on põhjendatult sätestatud, et I ja II astme kohtud peavad arvestama Riigikohtu otsuses esitatud seisukohtadega vaid sama kriminaalasja lahendamise raames.

Väärteomenetluse seadustik (VTMS) § 178 lg 1 sätestab Riigikohtu otsuses esitatud seisukohtade kohaldamise järgimise kohustuse. Paragrahvi punktist 1 tulenevalt lasub see kohustus maakohtutel ja ringkonnakohtutel sama väärteoasja arutamises. Võrreldes KrMS-is sätestatuga ei ole otsuses toodud seisukohad näiteks kohustuslikud järgimiseks VTMSi rakendajale, kui küsimust ei ole reguleeritud VTMS-is ja ka mitte KrMS-is.

Pretsedendiõigus on Eesti õiguses tinglik. Näiteks on Riigikohtu praktikas levinud eelnevatele sarnast küsimust lahendavatele otsustele viitamine. I ja II astme kohus samas ei pea arvestama oma otsuse tegemisel Riigikohtu varasemate sisukohtadega sarnastes küsimustes. Võib öelda, et Riigikohtu loodud pretsedent on Riigikohtu enda jaoks mõnevõrra siduvam kui I ja II astme kohtutele. See on selgitatav kohtupraktika ühetaolisuse tagamise kohustusega.

Õigusloomes on oluline koht õiguspärase ootuse põhimõttel. Tulles tagasi selle juurde, et Riigikohus võib oma varasemat praktikat muuta, tõusetub tahes-tahtmata küsimus eeltoodud põhimõtte tagamises. Isiku õigus tegutseda mõistlikus ootuses, et rakendatav seadus jääb kehtima võib laieneda üldjoontes kohtupraktikale ehk siis isikul peaks olema õigus oodata ka juba Riigikohtu poolt tõlgendatud seaduse tõlgendamist sarnasel viisil riigi kõrgema kohtu poolt.

2. Statistiline ülevaade

Riigikohtu kriminaalkolleegiumile (RKKKo) esitati menetlustaotlusi ja kolleegiumi poolt lahendati asju alljärgnevalt.

Tabel 1. Menetlustaotlused ja lahendatud asjad

Aasta	menetlustaotlusi	Lahendatud asjad	%
2006	595	123	20,67%
2007	563	110	19,54%
2008	649	91	14,02%
2009	748	128	17,11%

Keskmiselt on RKKKo võtnud menetluse ja lahendanud 17,84% saabunud taotlustest. Menetluse võetud asjadest on RKKKo saatnud I ja II astmesse uueks arutamiseks keskmiselt kokku 33,84% asjadest. Ehk siis 1/3 menetluse võetud asjades saadetakse keskmiselt tagasi uueks arutamiseks. Kui RKKKo-st tagasi saadetud asjadest menetluse liigituse järgi hõlmasid väärteoasjad 2006 aastal 31,7% (13 asja 41-st) ja aastal 2007 oli see 27,3% (9 asja 33-st), siis aastatel 2008 ja 2009 oli väärteoasjade tagasisaatmise osakaal juba vastavalt 62,2% (23 asja 37-st) ja 56,4% (22 asja 39-st).

Tõenäoliselt on väärteoasjade tagasisaatmise olulise suurenemise taga kriminaalmenetluses tehtavate üldmenetluste väike osakaal ning kohtutesse saabuvate väärteomenetluste oluline tõus. Maakohtutesse saabus 2007 aastal 7835 väärteomenetluse asja (33,9% rohkem kui aastal 2006, kus saabus 5851 asja).¹ 2008 aastal saabus kohtutesse väärteoasju 13 566. Väärteoasjade tõus on aga olnud ka aastal 2009, kus maakohtutesse jõudis 31 166 asja. Siiski moodustasid olulise osa 2009 aasta väärteoasjadest täitmisasjad (79,8%).²

3. Tagasi saadetud asjade ülevaade

3.1. Ringkonnakohtule tagasi saadetud asjad 2006

3-1-1-38-06 (24.04.2006) määruskaebus Tallinna Ringkonnakohtu 7. veebruari 2006. a määruse peale RKKKo leidis: *Ringkonnakohtu vaidlustatud määruses on S. P. kaebus jäetud läbi vaatamata KrMS § 326 lg 2 teise lause alusel kui ilmselt põhjendamatu. Oma seisukohta on kohus põhjendanud asjaoluga, et kokkuleppemenetluses tehtud kohtuotsust saab apellatsioon korras vaidlustada üksnes viitega Kriminaalmenetluse seadustiku 9. peatüki 2. jao mingi sätte rikkumisele, kuid S. P. kaebuses sellist viidet ei ole. Seetõttu leiab Riigikohtu kriminaalkolleegium, et tulenevalt KrMS § 189 lg-st 3 ei laiene KrMS § 318 lg 3 p-*

¹ Kohtute aastaraamat 2007

² Justiitsministeerium "I ja II astme kohtute statistilised menetlusandmed. 2009. aasta kokkuvõte" Arvutivõrgus: <http://www.kohus.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=49783/I+ja+II+astme+kohtute+menetlusstatistika+2009.a.pdf>

s 4 sätestatud kaebepiirang S. P. poolt ringkonnakohtule esitatud kaebuses sisalduvale taotlusele muuta Harju Maakohtu 17. jaanuari 2006. a otsuses ette nähtud kriminaalmenetluse kulude hüvitamise otsustust. Järelikult tuleb ringkonnakohtul S. P. taotlus menetluskulude vähendamiseks lahendada lähtudes Kriminaalmenetluse seadustiku 15. peatükis sätestatud menetluskorrast

02.05.2006 ringkonnakohus tühistas osaliselt maakohtu otsuse ning jättis menetluskulud riigi kanda.

3-1-1-55-06 (30.06.2006) süüdistusajast KrK § 148-1 lg-te 2 ja 7 järgi ning süüdistusajast KrK § 17 lg-te 5 ja 6 ja § 148-1 lg-te 2 ja 7 järgi RKKKo leidis: *Esmalt märgib Riigikohtu kriminaalkolleegium, et A. P., M. H. ja M. L. esitatud süüdistuses kirjeldatud tegudest on käesoleval ajal kuriteona karistatav üksnes käibe- ja tuludeklaratsioonide esitamata jätmine. Kriminaalkolleegium märgib, et kohtuotsuse legitiimsuse tagamiseks peab see olema üheselt mõistetav ega tohi sisaldada vastuolusid. Kriminaalmenetluse seadustiku § 339 lg 1 p 8 loeb kriminaalmenetlusõiguse oluliseks rikkumiseks selle, kui kohtuotsuse resolutiivosa järeldused ei vasta tõendamiseseme tuvastatud asjaoludele. Teisisõnu on tegemist olukorraga, kus kohtuotsuse põhiosa ja resolutiivosa on omavahel vastuolus. Kriminaalasja uuel arutamisel peab ringkonnakohus eeskätt ühemõtteliselt tuvastama, kumb käesoleva otsuse punktis 17 osutatud seisukohtadest on õige. Selleks tuleb lahendada küsimus, kas A. P. tegu toime pannes teadis või vähemalt pidas võimalikuks ja möönis, et OÜ-l Plager Trade võib tekkida käive ja tulu, mida ei deklareerita.*

10.11.2006 ringkonnakohus analüüsis Riigikohtu poolt etteheidetud vigu ning tegi uue otsuse.

3-1-1-65-06 (09.10.2006) süüditunnistamises KarS § 202 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Vaatamata käesoleva otsuse punktis 15 märgitule leiab kriminaalkolleegium, et ringkonnakohus on alusetult jätnud vaagimata T. L. tegevuse kvalifitseerimise KarS § 202 lg 2 p 2 järgi. Seda järgmisel põhjusel. Sellest sättest tulenevalt tuli ringkonnakohtul kvalifitseerida kõik T. L. nii KrK § 203 kui ka KarS § 202 järgi süüksarvatud teod Karistusseadustiku järgi. Riigikohtu kriminaalkolleegium ringkonnakohtu sellise käsitlemisega ei nõustu ja märgib, et ringkonnakohtus ei olnud vaidlust maakohtu poolt tuvastatud faktiliste asjaolude üle. Küll tuli ringkonnakohtul prokuröri apellatsioonist tulenevalt lahendada küsimus sellest, miks ei anna tuvastatud asjaolud alust väita nii raha nõudmise kui ka ähvarduse esinemist T. L. tegevuses. Kriminaalasja uuel arutamisel tuleb ringkonnakohtul hinnata kogutud tõendite alusel, kas T. L. täitis KrK § 142 lg 2 p-des 4 ja 5 sisalduva kuriteokoosseisu, ja esitada kohtuotsuses vastav põhistus.*

22.11.2006 ringkonnakohus arvestanud Riigikohtu juhustega ning teinud süüdimõistva otsuse.

3-1-1-73-06 (21.06.2006) määruskaebus Tallinna Ringkonnakohtu 27. aprilli 2006. a määruse peale, millega jäeti tema määruskaebus läbi vaatamata RKKKo leidis: *Kriminaalkolleegium soostub määruskaebuses esitatud seisukohaga, et ringkonnakohus on alusetult jätnud Harju Maakohtu 4. aprilli 2006. a määruse peale esitatud määruskaebuse läbi vaatamata. Kuigi vormiliselt lahendas maakohus kaebuse tõepoolest VTMS § 79 lg 3 alusel, tuleneb määruse motiveerivast osast aga üheselt, et kohus ei ole otsustust kaebuse sisulise külje osas langetanud. Määruskaebuse läbivaatamisel peab ringkonnakohus otsustama kaebaja väidete*

üle, sh vastama küsimusele, kas maakohus on määruskaebuse läbi vaatamata jätmisel õigesti tõlgendanud VTMS § 20 lg-t 2.

12.07.2006 saadetud ringkonnakohtu poolt maakohtusse. **14.09.2006** tehtud maakohtus uus määrus. **16.10.2006** ringkonnakohtus jäetud määruskaebus rahuldamata. **15.12.2006** Riigikohtu poolt jäetud määruskaebus rahuldamata

3-1-1-82-06 (18.12.2006) süüdistusasjas KarS § 356 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Tunnistades A. P. ebaseadusliku metsaraie teostamises süüdi vahendliku täideviijana, s.o varasemast oluliselt erinevas süüdistuses, väljus ringkonnakohus süüdistuse piirest. Riigikohtu kriminaalkolleegiumi hinnangul rikkus ringkonnakohus sellega A. P. kaitseõigust, mis on käsitatav kriminaalmenetluse seaduse olulise rikkumisena KrMS § 339 lg 2 mõttes. Kriminaalkolleegium leiab samuti, et ringkonnakohtu otsuse järeldused ei vasta kohtu poolt otsuse põhiosas tuvastatud tõendamiseseme asjaoludele. A. P. on süüdi tunnistatud kuriteos, mille kõiki koosseisutunnuseid pole tema käitumises tuvastatud. Ringkonnakohtu otsusest ei selgu, milles seisnes A. P. tegu ebaseadusliku metsaraie teostamisel ja kõrvaldamata on kahtlus, et A. P. ei soovinud üldse metsa ebaseaduslikult raiuda ning raie käigus aset leidnud minetused toimusid temast sõltumatult.*

09.01.2007 loobus prokurör apellatsioonist

3-1-1-89-06 (13.10.2006) süüdistusasjas KarS § 356 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Käesolevas kriminaalasjas on üheks esmaseks küsimuseks, kas R. S. oli teadlik raiet keelavast otsusest ning kas I. E. andis tema kätte kogu raietöödesse puutuva dokumentatsiooni. Kui maakohus on andnud sellele eitava vastuse, siis ringkonnakohtu arvates on nimetatud fakt tõendatud. Riigikohtu kriminaalkolleegiumi hinnangul on ringkonnakohus selle fakti tuvastamisel oluliselt rikkunud kriminaalmenetluse seadust. Riigikohtu kriminaalkolleegium nõustub kaitsja väitega, et ringkonnakohus on hinnanud tõendeid ühekülgselt ja valikuliselt ega ole kõrvaldanud nendevahelisi vastuolusid. Riigikohtu kriminaalkolleegium soostub ka kassaatori hinnanguga süüdistuse ebakonkreetsusest*

21.12.2006 ringkonnakohus jõustas maakohtu otsuse, millega mõisteti isik õigeks

3-1-1-107-06 (13.12.2006) määruskaebus Viru Ringkonnakohtu 20. septembri 2006. a määruse peale õigusabi tasule käibemaksu lisamise osas RKKKo leidis: *Ringkonnakohus on tuvastanud, et riigi õigusabi osutamise kohale jõudmiseks kulunud aja eest kuulub hüvitamisele 400 krooni, kuid määruses puuduvad motiivid, millele tuginedes jäeti sellele summale lisamata käibemaks 18%, nagu seda nõuab Korra § 1 lg 2.*

22.12.2006. tehtud määrus, millega lisatud 18 %

3.2. Maakohtusse tagasi saadetud asjad 2006

3-1-1-24-06 (05.05.2006) süüdistusasjas KarS § 356 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Seega pidanuks käesolevas kriminaalasjas vahendliku täideviimise jaatamiseks olema esmalt tuvastatud, et raietööde teostajate arvates oli neil lubatud raiuda puitu mahus, nagu nad seda tegid (st eksimus). Midagi sellist kriminaalasja materjalidest aga ei tulene. Nimetatud kujunenud siseveendumuse edastamisel peab olema ka arusaadav kohtualusele tehtud konkreetne karistusõiguslik etteheide. Riigikohtu kriminaalkolleegium märgib, et selles osas on maakohtu*

otsus mitmeti tõlgendatav. Esmalt märgib Riigikohtu kriminaalkolleegium, et õiguslikult on sügavalt ekslik väide, nagu saaks isiku teojärgne käitumine realiseerida süüteo koosseisu. Tuvastada tuleb puutumus põhiteoga selle toimepanemise ajal. Isiku hilisem käitumine võib anda küll kaudset teavet teo tehjolude ja toimepanemise kohta, kuid ei saa olla süüteo koosseisus kirjeldatud teoks endaks.

Teiseks märgib kriminaalkolleegium, et tegemist on süüdistuse radikaalse muutmisega teodeliktist tegevusetusdeliktiks. See eeldanuks uue süüdistuse esitamist, mida aga tehtud ei ole. Sisuliselt on tegemist kohtualuse jaoks talle esitatud süüdistust silmas pidades üllatusliku sätte kohaldamisega, mis on kriminaalmenetlusõiguse oluline rikkumine.

07.03.2007 prokurör loobus süüdistusest ning isik mõisteti õigeks.

3-1-1-35-06 (23.05.2006) vääртеoasjas Tolliseaduse § 73 lg 1 järgi RKKKo leidis: Kolleegium märgib esmalt, et maakohtu otsusest jääb arusaamatuks, kas kohus luges mittetõendatuks kohtuvälise menetleja otsuses kirjeldatud sõiduki konstruktsioonimuudatused või leidis, et pole tuvastatud nende konstruktsioonimuudatuste tegemine tollieeskirjade rikkumise eesmärgil.

04.04.2008 tegi maakohus määrus, millega jättis kaebuse läbi vaatamata, kuna kaebaja ei ilmunud kohtuistungile. 29.04.2008 lõpetas ringkonnakohus menetluse aegumise tõttu. Selleks ajaks oli menetlus kestnud juba üle kolme aasta.

3-1-1-43-06 (14.06.2006) süüdistuses KarS § 117 ja § 118 p 1 järgi RKKKo leidis: Kriminaalkolleegium märgib, et kuigi asjaolul, kas isik lõi grupiviisilises peksmises osaledes kannatanut ühel või näiteks kümnel korral, ei ole kaastäideviimise aspektist tähendust, sest kaastäideviijatena vastutavad kõik peksjad, on iga peksja teopanuse olulisusel ehk kaalukusel tähtsus karistuse mõistmisel. Riigikohtu kriminaalkolleegium soostub kaitsjate kassatsioonides esitatud seisukohaga, et kohtud ei ole piisava hoolikusega tuvastanud, kes millisel määral osales kannatanu peksmises. Lisaks otsese füüsilise vägivalla kasutamise ulatusele on seejuures oluline, kas kellelki tulenes teo toimepanemise initsiatiiv või oli tegemist nn vaikival kokkuleppel toimepandud süüteo, millel puudus kindel liider; kas keegi osales teo toimepanemises lihtsalt kaasajooksikuna, st mitte enda initsiatiivil, vaid olles allutatud või kaasa tõmmatud grupi teiste liikmete poolt; kas keegi proovis tagajärje saabumist suuremal või vähemal määral ära hoida, teisi manitseda jne.

07.06.2007 mõistis maakohus eelneva reaalse vangistuse asemel kõikidele kohtualustele uued - tingimisi karistused.

3-1-1-45-06 (22.06.2006) vääртеoasjas liiklusseaduse § 74-19 järgi RKKKo leidis: Kõnealusel juhul on linnakohus loetlenud kohtuotsuses vaid osa tõenditest. Hinnang kogutud tõenditele puudub aga sootuks, nagu ka põhjendused kohtu järeldusele selle kohta, et joobes juhtimine on tõendatud.

23.05.2007 hindas maakohus uuesti asjas kogutud tõendeid ning jättis kohtuvälise menetleja otsuse muutmata.

3-1-1-52-06 (28.06.2006) süüditunnistamises KarS § 263 p 1 järgi RKKKo leidis: Tallinna Linnakohtu 29. augusti 2005. a otsusest, samuti kõnealuse kohtuasja arutamisel koostatud kohtuistungilise protokollist nähtuvalt ei ole kriminaalasja kohtulikul arutamisel järgitud risküsitluse reeglistikku ja seega ka kohtuliku arutamise võistlevuse printsiipi.

12.03.2007 hindas maakohus asjas kogutud tõendeid ja tunnistas isiku süüdi.

3-1-1-60-06 (8.09.2006) väärteoasjas Liiklusseaduse § 74-19 ja § 74-22 lg 2 järgi RKKKo leidis: *Käesolevas väärteoasjas ei ole maakohus tõendite hindamisel Mõõteseaduse nõudeid järginud ning see rikkumine on toonud kaasa ebaseadusliku ja põhjendamatu kohtuotsuse tegemise. Selle rikkumise kõrvaldamine on võimalik maakohtus väärteoasja uuel arutamisel - maakohtul tuleb kontrollida, kas joobeseisundi meditsiinilise tuvastamise aktis loetletud joobe tunnused võimaldavad, ilma indikaatorvahendi näitu arvestamata, teha ühest järeldust Isiku alkoholihoobe esinemise kohta.*

21.02.2007 tühistati maakohtu poolt kohtuvälise menetleja tehtud otsus kohtuvälise menetleja taotluse alusel.

3-1-1-62-06 (8.09.2006) väärteoasjas KarS § 276 järgi RKKKo leidis: *Riigikohtu kriminaalkolleegium on korduvalt märkinud, et VTMS § 123 lg 2 kohaselt tuleb kohtuvälise menetleja otsuse peale esitatud kaebuse kohtulikult arutamisel maakohtus arutada väärteoasja täies ulatuses, sõltumata esitatud kaebuse piiridest ja kontrollides kohtuvälise menetleja otsuse tegemise aluseks olnud faktilisi ja õiguslikke asjaolusid. Seejuures tuleb kohtul selgitada välja VTMS §-s 133 loetletud küsimused. Kõnealuses väärteoasjas ei ole maakohus lahendanud isegi selliseid VTMS §-s 133 loetletud küsimusi, nagu, kas on aset leidnud tegu, milles menetlusalust isikut süüdistatakse, kas selle teo on toime pannud menetlusalune isik, kas see tegu on väärtegu ning kas see on õigesti kvalifitseeritud. Need rikkumised on kaasa toonud ebaseadusliku ja põhjendamatu kohtulahendi, mistõttu Harju Maakohtu 2. veebruari 2006. a kohtuotsus Isiku väärteoasjas tuleb tühistada.*

08.11.2006 lõpetab maakohus menetluse kaebaja taotluse alusel, põhjusena kaebaja asumine Inglismaale elama.

3-1-1-68-06 (25.10.2006) süüdistusasjas KarS § 113; § 25 lg 2- 199 lg 2 p 4 ja § 266 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Seetõttu on ka üleminek üldmenetlusest lihtmenetlusse käsitatav uue täiendava põhiõiguste riivena ja seega vältimatult ka kriminaalmenetluse õiguse olulise rikkumisena KrMS 339 lg 2 mõttes. Riigikohtu kriminaalkolleegium leiab, et kohtuotsustest tsiteeritu pinnalt ei saa teha järeldust selle kohta, milles täpselt seisnes Isikule KarS § 266 lg 1 järgi süüksarvatava teo objektiivne ja subjektiivne koosseis, millistele tõenditele tuginevalt on need loetud tuvastatuiks ja millised tõendid on arvestamata jäetud. Nimelt on Riigikohtu kriminaalkolleegium kohtuotsuses nr 3-1-1-52-06 (RT III 2006, 28, 254) märkinud, et ristküsitluse nõuet saab lugeda järgituks vaid siis, kui seda on kajastatud ka kohtuistungis protokollis. Seejuures tuleb kohtuistungis protokollis ära näidata ka see, kes kohtumenetluse pooltest taotles KrMS §-le 289 tuginevalt ristküsitlusel kohtueelses menetluses antud ütluste avaldamist ja mille kohta käivate ütluste vastuolu seejuures täpselt silmas peeti.*

21.12.2006 eraldab maakohus menetlused prokuröri taotluse alusel KarS § 199 lg 2 p 4 ja § 266 lg 1 asjas. Samas taotleb prokurör mõlema kriminaalmenetluse lõpetamist, viidates sellele, et kriminaalmenetluse ese on teise astme kuritegu ning Isik on käesoleval ajal süüdi mõistetud Tallinna Linnakohtu poolt ja karistatud vangistusega 5 aastat 8 kuud 8 päeva ja käesoleval ajal kannab karistust. Seega arutatava kuriteo eest mõistetav karistus oleks tühine võrreldes teises kriminaalasjas mõistetud karistusega.

3-1-1-75-06 (04.10.2006) väärteoasjas Liiklusseaduse § 74-17 järgi RKKKo leidis: *Kriminaalkolleegium nõustub kassaatoriga selles, et kohtuotsuse väited, mille kohaselt liiklusõnnetuse põhjustas Isiku juhitud veoki liiga suur kiirus ning liiklusohut tekkis juba ajal, kui mõlemad sõidukid olid alles pärisuunavööndis, tuginevad oletustele. On ilmne, et kui otsuse tuginemine tõendamata väidetele võib suure tõenäosusega kaasa põhjendamatu kohtuotsuse, mistõttu on tegemist väärteomenetlusõiguse olulise rikkumisega VTMS § 150 lg 2 tähenduses.*

18.12.2006 rahuldab maakohus Isiku kaebuse kohtuvälise menetleja otsuse peale ning lõpetas väärteomenetluse seoses teos väärteo tunnuste puudumisega.

3-1-1-79-06 (06.10.2006) väärteoasjas Liiklusseaduse § 74-17 järgi RKKKo leidis: *Eelnevalt tulenevalt leiab kriminaalkolleegium, et kohtuvälise menetleja ega maakohtu otsusest ei nähtu üheselt süüteo koosseisu tunnuseks oleva põhjusliku seose olemasolu Isiku tegevuse ja tagajärje vahel, mistõttu on Isiku karistamisel oluliselt rikutud väärteomenetlusõigust VTMS § 150 lg 1 p 8 tähenduses.*

02.10.2007 lõpetas maakohus menetluse väärteomenetluse seadustiku § 29 lg 1 p 5 alusel seose väärteo aegumistähtaaja möödumisega

3-1-1-86-06 (06.10.2006) väärteoasjas Alkoholiseaduse § 67 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Samas osundab Riigikohtu kriminaalkolleegium asjaolule, et väärteomenetluses alaealise tunnistajana käsitatud M. V.-lt on kohtuvälises menetluses võetud alaealise seletus, kuid tunnistajana, KrMS § 70 nõudeid järgides, ei ole teda üheski menetluse staadiumis üle kuulatud. Eeltoodut arvestades leiab kriminaalkolleegium VTMS § 150 lg-st 2 lähtuvalt, et Pärnu Maakohus, jättes seadusliku aluseta kohtusse kutsumata tunnistajad, ning avaldades kohtulik uurimisel seadusliku aluseta kohtuvälises menetluses antud tunnistajate ütlused, on oluliselt rikkunud väärteomenetlusõigust.*

12.03.2007 kaebaja loobus kaebusest.

3-1-1-87-06 (13.10.2006) väärteoasjas Liiklusseaduse § 74-31 järgi RKKKo leidis: *Maakohtu otsusest aga ei nähtu, millise kohustuse rikkumine on menetlusalusele isikule süüks arvatud. Otsuses on küll üldsõnaliselt märgitud, et menetlusalune isik rikkus liikluseeskirja nõudeid, kuid millises liikluseeskirja sättes sisalduvat nõuet rikuti, seda otsusest ei selgu. Kohtuotsusest ei selgu, milliseid tõendeid kohus uuris, millistele neist ta oma järeldustes tugines ja millised luges mitteusaldusväärseks. Nendele küsimustele ei anna vastust ka kohtuistung protokoll - viimasest nähtub, et peale menetlusaluse isiku ütluste ei ole kohus mitte ühtegi teist tõendit uurinud.*

05.02.2007 maakohus lõpetas menetluse tagasi saadetud osas otstarbekuse kaalutlusel.

3-1-1-95-06 (30.10.2006) süüdistusasjas KarS § 361 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Riigikohtu kriminaalkolleegiumi hinnangul on V. T. KarS § 361 lg 1 järgi mõistetud õigeks ebaõigel materiaalsoiguslikul alusel. Sellest tulenevalt on kriminaalasjas välja selgitamata asjaolud võimaliku hädaseisundi ja ka süüülise hädaseisundi kohta. Kui kohus kriminaalasja uuel arutamisel tuvastab V. T. poolt karu tahtliku tulistamise ja tapmise vastavuse KarS 361 lg-s 1 sätestatud kuriteo koosseisule, tuleb kohtul hinnata V. T. tegevust deliktstruktuuri teisel tasandil ja anda uus õiguslik hinnang V. T. väidetele karu tapmise asjaolude kohta, arvestades,*

et hädakaitse kohaldamise seaduslikud eeldused puuduvad. Kohtul tuleb kaaluda V. T. teo õiguspärasust hädaseisundi instituudi alusel.

Seejuures tuleb kindlaks teha, kas V. T. tegevus alates jahi lõppemisest teada saamisest kuni tema poolt karu tulistamiseni on käsitatav süüliselt hädaseisundi põhjustamisena. Kui ilmneb, et V. T. oli juba algtegu (jahi lõppedes võõrastele haukuvatele koertele järgnemine ja karu pesale liigne lähenemine) toime pannes vähemalt kaudse tahtluse vormis teadlik tulevases teost (tulistamine) ja selle tagajärjest (suure uluki kahjustamine/tapmine), ei ole hädaseisundi eeskirjadele tuginemine võimalik. Algteo objektiivne ja subjektiivne ebaõigus hõlmab järelteo asjaolud (ka tagajärje põhjustamise) ning viimase hädaseisundiline iseloom ei kustuta algteo ebaõigust. Selgitamist vajab seegi, kas V. T. oli võimalus enne karuga silmitsi jõudmist põgeneda. Kui oli, siis ei saa karu tapmist hädaseisundiga õigustada. Kui see võimalus puudus, on ka siis kriminaalvastutus algteost põhjustatud tagajärje eest võimalik, kui esinevad süülise hädaseisundi tunnused (vt otsuse p 13).

05.04.2007 maakohus on järginud Riigikohtu juhiseid, hinnanud tõendeid ning mõistnud isiku süüdi. Isik kaebas otsuse edasi, kuid ringkonnakohus jättis lahendi muutmata ning Riigikohus asja menetlusele ei võtnud.

3-1-1-96-06 (22.12.2006) süüdistuses KarS § 257 järgi RKKKo leidis: Kriminaalkolleegium soostub kassaatoriga, et kohtud on omal algatusel laiendatud J. Bürklandile esitatud süüdistust, rikkudes sellega oluliselt kriminaalmenetlusõigust. KrMS § 268 lg 1 kohaselt on kriminaalasja kohtuliku arutamise piirid määratletud süüdistatava suhtes koostatud süüdistusaktiga. Kriminaalkolleegium kordab oma varasemat seisukohta, et süüdistuse piiridest väljumine on kaitseõiguse rikkumine ja kujutab endast kriminaalmenetlusõiguse olulist rikkumist KrMS § 339 lg 2 mõttes, mis toob endaga kaasa ringkonnakohtu otsuse tühistamise. Kriminaalkolleegium leiab, et jättes õiguslikult põhjendamata J. B. tegevuse ebaseaduslikkuse, on kohtud ebaõigesti kohaldanud materiaalsoigust. Samuti tulnuks kohtutel vältimatult selgitada, kas R. P., omandades omakorda sõiduki Volkswagen Transporter H. P., toimis heaukselt või pahauskselt AÕS § 95 mõttes.

16.03.2007 mõistis maakohus Isiku õigeks süüdistuses, kuna puudub kriminaalmenetluse alus.

3-1-1-97-06 (29.12.2006) süüdistuses KarS § 315, § 184 lg 2 p 2, KrK § 161 ja KarS § 294 lg 2 p 1 järgi käsitles RKKKo järgmisi küsimusi: Seda seisukohta põhjendades käsitleb kriminaalkolleegium esmalt Riigiprokuratuuri poolt süüdistatavale süüdistusakti edastamata jätmist (I) ja kohtuistungil alguses kogu süüdistusakti avaldamata jätmist (II). Seejärel käsitletakse V. J. süüdistamist ja kohtu alla andmist, samuti kriminaalasja arutamist V. J. süüdistuses karistusseaduse selle paragrahvi järgi, mis temale etteheidetava teo toimepanemise ajal ei kehtinud (III) ning antakse hinnang tuvastatud minetustele (IV).

Menetlus lõppes 22.05.2009 Riigikohtu otsusega nr 3-1-1-19-09.

3-1-1-100-06 (17.11.2006) süüdistuses KarS § 121 ja § 199 lg 2 p 7 järgi leidis RKKKo: Kriminaalkolleegiumi arvates on nii prokuratuur kui kohtud ebaõigesti sisustanud KarS §-s 200 sätestatud röövimise koosseisu olukorras, kus üks toimepanijatest kasutas kannatanu kallal vägivalda ja teine hõivas samas kannatanu vallasasja. Kriminaalmenetluse seadustiku § 339 lg 1 p 7 tunnistab kriminaalmenetlusõiguse oluliseks rikkumiseks kohtuotsuses põhjenduse puudumise. Riigikohtu praktikas on asutud seisukohale, et kohtuotsuse motiveerimise nõue tähendab muuhulgas seda, et kohtu seisukoha kujunemine peab olema

lugejale jälgitav. Ühtlasi leiab kriminaalkolleegium, et ringkonnakohtu otsuses puuduvad põhjendused ja tõendite analüüs, mille alusel on apellatsioonikohus erinevalt maakohust asunud seisukohale, et J. S. ja A. U. ei kasutanud kannatanu suhtes vägivalda mobiiltelefoni hõivamise eesmärgil ning telefon hõivati kannatanult iseseisva teona pärast peksmist.

11.05.2007 mõistis maakohus Isikud süüdi röövimises resolutiivotsusega. Mõlemale Isikule mõisteti karistus katseajaga.

3-1-1-102-06 (23.11.2006) väärteoasjas Liiklusseaduse 74-31 järgi leidis RKKKo: *Kriminaalkolleegium tõdeb, et maakohu otsuses esineb ilmne vastuolu. Kohtuotsuse põhiosas piirdub maakohus liiklusõnnetuse põhjustamise küsimuse käsitlemisel nentimisega, et A. L. ei ole vaidlustanud tema karistamist LS §7417 lg 1 järgi, vaid on liiklusõnnetuse põhjustamise omaks võtnud. Samas on kohus otsuse lõpposas tühistanud ka LS §7417 lg 1 järgi määratud karistuse ja lõpetanud menetluse*

30.01.2007 maakohus oma määrusega lõpetas menetluse asjas, kuna kaebaja ei ilmunud kohtuistungile.

3-1-1-104-06 (11.12.2006) väärteoasjas liiklusseaduse § 74-17 järgi RKKKo leidis: *Väärteomenetluse seadustik ei sätesta aga isiku olukorra raskendamise keeldu kohtuvälises menetluses tema rehabiliteerimistaotluse alusel menetluse uuendamise korral. Põhjendatav on see kaebuse iseloomuga - menetluse lõpetamise vaidlustamisel saab kaebuse rahuldamisel olla tulemuseks ainult menetluse uuendamine, s.o menetluse jätkamine. See tähendab, et vaidlustades kohtuvälises menetluses menetluse lõpetamist, taotleb isik asja sisulist menetlemist ja peab arvestama sellega, et tema asja menetletakse edasi üldises korras ning kohtuväliline menetleja teeb selle tulemusel ühe väärteomenetluse seadustikus ettenähtud lahenditest.*

16.02.2007 maakohus jättis kohtuvälise menetleja lahendi muutmata.

3-1-1-105-06 (28.02.2007) süüdistuses KarS § 375 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Maakohtu istungil avaldati risküsitluse käigus P. K.-i ja B. R.-i kohtueelses menetluses antud ütlused, sest nad ei suutnud risküsitlusel tõendamiseseme olulisi asjaolusid meenutada. Kuna aga nimetatud tunnistajate kohtueelses menetluses antud ütlused avaldati tervikuna ja nendele tugineti ka kohtuotsuse tegemisel, asub Riigikohtu kriminaalkolleegium seisukohale, et niisugune ütluste avaldamine väljub pelgalt tunnistaja mälu värskendamise raamidest, nagu seda selgitati käesoleva otsuse p-s 7.3, ja on käsitatav KrMS § 289 lg 1 nõuete rikkumisena. Seega ei esinenud L. F.-i risküsitlusel antud ütluste ja kohtueelses menetluses antud ütluste vahel sellist vastuolu, mis tinginuks tema ütluste avaldamise. Eeluurimisel antud ütluste avaldamine ja kohtuotsuses nendele tuginemine oli põhjendamatu. Ringkonnakohus on maakohu sellise põhjendusega täiel määral nõustunud. Seega on maakohus ja ringkonnakohus käesolevas kriminaalasjas eiranud KrMS § 289 lg 1 nõuet, sest kohtueelsel uurimisel antud ütlused ei saa olla kohtus tõendiks nende tõendamiseseme asjaolude kohta, mille osas tunnistaja kohtus ütlusi andnud ei ole. Kohus saab tunnistaja poolt kohtueelsel uurimisel antud ütluste ja kohtus antud ütluste vastuolude alusel üksnes hinnata selle tunnistaja ja tema ütluste usaldusväärsust. Kriminaalkolleegium leiab, et maa- ja ringkonnakohtu poolt kriminaalmenetlusõiguse rikkumine tunnistajate kohtueelsel uurimisel antud ütluste käsitlemisel võis kaasa tuua ebaseadusliku ja põhjendamatu kohtuotsuse.*

18.06.2007 mõistis maakohus Isikud osades süüks pandud episoodides õigeks ning asendas karistuse üldkasuliku tööga.

3-1-1-106-06 (09.01.2007) süüdistuses KarS § 113 järgi RKKKo leidis: *KrMS § 339 lg 1 p 2 kohaselt on kriminaalasja arutamine ilma süüdistatavata kriminaalmenetlusõiguse oluline rikkumine, kui ei esine eelpool (otsuse p-s 7.2.) nimetatud erandeid. Käesolevas kriminaalasjas ei ole selliseid erandeid tuvastatud, mistõttu otsuse kuulutamine kohtuistungil ilma süüdistatava D. B. osavõtuta on käsitatav kriminaalmenetlusõiguse olulise rikkumisena KrMS § 339 lg 1 p 2 mõttes, mis toob endaga kaasa kohtuotsuste tühistamise ja kriminaalasja saatmise uueks arutamiseks maakohtule.*

28.04.2008 maakohus tunnistas Isiku süüdi KarS § 113 järgi ja karistas vangistusega **10 (kümme) aastat. 10.06.2009** Riigikohtu otsus.

3-1-1-111-06 (05.03.2007) süüdistuses KarS § 113, § 200 lg 1 ja § 121 järgi ning V.K süüdistuses KarS § 113 ja § 200 lg 1 - § 22 lg 3 järgi RKKKo leidis: *Tulenevalt eelmärgitust leiab Riigikohtu kriminaalkolleegium, et maakohus ja ringkonnakohus ei ole kohtulikul uurimisel järginud KrMS X peatüki 4. jaos sätestatud ega arvestanud KrMS §-s 14 sisalduva kohtuliku arutamise võistlevuse põhimõttega.*

25.03.2008 maakohus mõistis ühe isikutest õigeks KarS § 113 süüdistuses ning ülejäänud süüdistuses mõisteti vangistus, mis asendati ÜKTga. Teine isik mõisteti süüdi kõikides süüdistustes, lõplikuks karistuseks mõisteti 6 aastat vangistust, millest kolm oli kantud eelvangistuses. Ülejäänud kolme aasta kandmisest vabastati isik kolme aastase katseajaga.

3-1-1-113-06 (19.03.2007) kriminaalasjas süüdistuses KarS § 114 p-de 1, 5 ja § 199 lg 2 p-de 4, 7 ja 8 ja süüdistuses KarS § 200 lg 2 p-de 4, 7 ja 9 ja § 199 lg 2 p-de 4, 7 ja 8 järgi RKKKo leidis: *Lubamatult on kohus rajanud otsuse ka süüdistatava J. S. eeluurimisel antud ütlustele. Kriitiliselt tuleb hinnata ka maakohtu käsitlust anonüümse tunnistaja "Kuusk" osas. Vaatamata eeltoodule osutab Riigikohtu kriminaalkolleegium vastuolule ringkonnakohtu otsuse motiveeriva osa ja resolutiivosa järelduste vahel. Konstateeringust otsuse motiveerivas osas, et sündmuskohal võis viibida veel keegi kolmas, eeluurimise käigus tuvastamata isik, võib sisuliselt teha järelduse, et M. K. tapmist ei pannud toime süüdistatavad O. K. ja J. S.. Selline seisukoht oleks pidanud kaasa tooma ka O. K. õigeksmõistmise süüdistuses KarS § 114 p-de 1, 5 järgi. Kohtuotsuse resolutiivosast sellist järeldust aga ei tulene.*

10.09.2007 mõrvas ja röövimises isik õigeks mõistetud tõendamatusse tõttu. Edasi kaevatud ringkonnakohtusse, apellatsioon jäetud rahuldamata **05.02.2008**

3-1-1-117-06 (19.02.2007) väärteoasjas metsaseaduse § 56-9 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Küll tuleb tõdeda, et maakohus ei ole otsuses analüüsinud kõiki objektiivse koosseisu tunnuseid. MS § 569 lg-s 1 esitatud süüteo koosseis on blanketne ning eeldab igal konkreetsel juhul raie ebaseaduslikkuse sisustamist, s.t selle äranäitamist, mille poolest oli raie vastuolus metsaõiguse regulatsiooniga*

11.05.2007 maakohus tühistas inspeksiooni otsuse ning rahuldab isiku kaebuse.

3-1-1-123-06 (04.04.2007) süüdistuses KarS § 184 lg 2 p 1 järgi RKKKo leidis: *Kriminaalmenetluse seadustiku § 15 sätestab kohtuliku arutamise vahetuse ja suulisuse*

põhimõtte. Nimetatud põhimõtte sisaldab muuhulgas ka seda, et maakohtu lahend võib tugineda vaid tõenditele, mida on kohtulikult arutamisel suuliselt esitatud ja vahetult uuritud ning mis on protokollitud (KrMS § 15) Tuginedes otsuse tegemisel avaldamata ja uurimata tõenditele ning süüdistatava kohtueelses menetluses antud ütlustele, jättes seejuures kõrvale tema ristküsitlusel antud ütlused, rikuti J. K. süüdimõistmisel oluliselt kriminaalmenetlusõigust KrMS § 339 lg 2 tähenduses.

06.02.2008 tehti maakohtus otsus kokkuleppemenetluses.

3-1-1-125-06 (07.03.2007) süüdistuses KarS § 141 lg 2 p 1, § 178 lg 1, § 179 lg 1 ja § 182 järgi RKKKo leidis: *Kohtud on irdunud siseriiklikust kehtivast õigusest ning tuginenud õigusaktile, millel siseriiklikult vahetut toimet ei ole. Riigikohtu kriminaalkolleegium osutab ka sellele, et arusaamatuks jääb, kas kohtud on enda tegevuse aluseks võtnud asjakohase raamotsuse või selle tähendust selgitava Euroopa Kohtu otsuse - siseriikliku õiguse tõlgendamise seisukohalt saab tähendus olla vaid esimesel. Euroopa Kohtu otsusest tuleneb vaid suunis, et siseriiklikku õigust tuleb võimaluse korral maksimaalselt tõlgendada raamotsuse valguses. Menetluse läbiviimisel vahetu tuginemine raamotsusele on karistusõiguse autonoomiat silmas pidades välistatud.*

Maa- ja ringkonnakohus on läinud teadlikult vastuollu Riigikohtu kriminaalkolleegiumi senise praktikaga kriminaalmenetluse seadustiku tõlgendamisel tõendite lubatavuse küsimuses.

Kriminaalkolleegium osutab ühtlasi, et kohtud ei ole vaagnud kõiki seadusega sätestatud võimalusi, mis annavad võimaluse tagada alaealise tunnistaja huvide kaitse kohtumenetluses.

01.10.2007 maakohus teeb uue otsuse. 20.02.2008 jätab ringkonnakohus apellatsiooni rahuldamata ning 14.05.2008 ei anna riigikohus kassatsioonkaebusele menetluluba.

3-1-1-127-06 (07.03.2007) süüdistuses KarS § 199 lg 2 p-de 4, 7 ja 8 järgi RKKKo leidis: *Olulisele menetlusõiguslikule probleemile osutab kassaatori väide, et A. Jessipovi ütluste õigsust ei olnud võimalik kohtus kontrollida, sest ta kasutas õigust ütlusi mitte anda. Kuna käesoleval juhul ei ole A. M. nõuetekohaselt üle kuulatud, siis seetõttu ei tohtinud kohtud kõnealusele tekstile kui tõendile tugineda.*

23.01.2009 lõpetati kriminaalmenetlus KrMS § 202 (puudub avalik menetlushuvi ning süü ei ole suur) alusel.

3.3. Ringkonnakohtusse tagasi saadetud lahendid 2007

3-1-1-8-07 (16.04.2007) süüdistuses KarS § 25 lg-te 1 ja 2 ja § 199 lg 2 p 4 järgi RKKKo leidis: *Kriminaalkolleegium selgitab, et ringkonnakohtul tuleb asja uuel arutamisel KarS § 74 lg-s 5 sätestatu alusel kaaluda võimalust asendada D. Š. liitkaristusena mõistetud vangistus üldkasuliku tööga. Kui kohus ei pea vangistuse asendamist aga võimalikuks, tuleb seda põhjendada.*

09.05.2007 mõistab ringkonnakohus isiku süüdistuses õigeks, kuna vahepeal on muutunud karistusseadustik ning tegu ei ole enam karistusseadustiku järgi kvalifitseeritav kuritegu.

3-1-1-16-07 (13.06.2007) Ringkonnakohtu 7. veebruari 2007. a kohtumääruse peale kriminaalasjas RKKKo leidis: *Ka tänastes oludes on aktuaalne Riigikohtu üldkogu poolt kohtuotsuses kriminaalasjas nr 3-1-2-1-00 - RT III 2000, 16, 169 märgitu, et vältida tuleb samas kuriteos osalenud isikute kriminaalasja arutamist erinevates menetlustes, sest nõnda toimides võidakse mitmel viisil riivata süüdistatavate põhiõigusi. See tähendab, et eriti põhjalikult tuleks kaaluda eraldamisi sellistest kriminaalasjadest, mis on ühendatud ühiseks menetluseks juhtudel, mil isikuid kahtlustatakse või süüdistatakse kuriteo ühises toimepanemises selle mõiste kõige laiemas tähenduses (KrMS § 216 lg 1 p 1). Samas aga on ringkonnakohtu määruses jäetud täiesti põhjendamata, milles seisnes maakohtu poolne kriminaalmenetlusõiguse oluline rikkumine, mis tõi kaasa või võis kaasa tuua ebaseadusliku ja põhjendamatu kohtuotsuse. Ringkonnakohtu määruses sedalaadi põhjenduste puudumist ei saa lugeda asendatuks pelgalt viitega kohtu veendumusele, et kriminaalasjade ühendamine oli vajalik.*

03.09.2007 tunnistab ringkonnakohus isiku süüdi ning põhjendab maakohtust erineva hinnangu andmist.

3-1-1-52-07 (04.10.2007) süüdistuses KarS § 184 lg 2 p 2; § 199 lg 2 p 4 ja § 25 lg-te 1 ja 2 ning § 424 järgi RKKKo leidis: *Tulenevalt eeltoodust ei ole alates 15. märtsist 2007 enam kuriteona karistatav A. G. süüiks arvatud varguse katse, mille ta pani toime 10. veebruaril 2005. a Tallinnas Pirita Selveris, püüdes varastada kaupa väärtusega 57 krooni.*

Tulenevalt Riigikohtu käsitletavast otsusest aga ei saa süüdistuses narkootilise aine koguse sellise kajastamise pinnalt rääkida narkootilise aine suure koguse tuvastatusest.

23.10.2007 saadetud asi arutamisele maakohtusse. 05.03.2008 Tehtud esimeses astme otsus. Õigeks mõistetud varguses, narkosüüdiste osas süüdi mõistetud karistuseks 3 aastat vangistust. 20.05.2008 ringkonnakohtus täpsustatud kvalifikatsiooni ning vangistuse algusaega. 01.12.2008 Riigikohus jätab ringkonnakohtu otsuse muutmata

3-1-1-54-07 (19.10.2007) süüdistuses KarS § 424 järgi RKKKo leidis: *Samas märgib kriminaalkolleegium, et ringkonnakohus on määruse tegemisel rikkunud oluliselt kriminaalmenetlusõigust KrMS § 339 lg 1 p 6 tähenduses, kuna määrus on allkirjastatud üksnes ringkonnakohtu kahe, mitte kolme kohtuniku poolt.*

24.10.2007 apellatsioon jäetud rahuldamata.

3-1-1-77-07 (20.11.2007) süüdimõistmises KarS § 118 p 1 ja § 117 järgi RKKKo leidis: *Samas leiab kriminaalkolleegium, et ringkonnakohtu otsus tuleb kriminaalmenetlusõiguse olulise rikkumise tõttu osaliselt tühistada. Seda põhjusel, et lahendades küsimust I. J.-i surma põhjustamisest, on ringkonnakohus jätnud sootuks põhjendamata, miks tuleb S. G. poolt kannatanu surma põhjustanud löömist hinnata raske tervisekahjustuse tekitamiseks KarS § 118 p 1 tähenduses. Samuti pole kohtuotsusest võimalik aru saada, mille alusel loeti eelnimetatud tervisekahjustused S. G. poolt tahtlikult tekitatuks. Seega puuduvad ringkonnakohtu otsuses põhjendused.*

14.12.2007 mõistetud süüdi § 117 ja § 121 järgi ja karistuseks 2 a 3 kuud ning karistus on vahi all olles kantud.

3-1-1-80-07 (03.03.2008) kohtumääruse peale kriminaalasjas tõkendina kohaldatud kautsjoni tühistamises RKKKo leidis: *Kriminaalmenetluse seadustiku § 385 p 61 välistab määruskaebuse esitamise võimaluse vahistatuse põhjendatuse kontrollimise määruse peale, kuid kuna vahistatuse põhjendatuse kontrolli regulatsioon ei laiene kautsjoni kohaldamisele, ei välista see säte kautsjoni põhjendatuse kontrolli vaidlustamist määruskaebe korras. Kolleegium juhib tähelepanu, et KrMS § 385 p 16 kohaselt on määruskaebuse esitamine välistatud üksnes kohtumenetluses poole taotluse lahendamise määruse peale. Seetõttu tuleb ringkonnakohtu määrus tühistada ning saata kaebus ringkonnakohtule uueks arutamiseks. Selles kohtumääruses on esmalt otsesõnu tõdetud vahistamisaluste puudumist ja samas just nende aluste puudumise tõttu peetud võimalikuks ja vajalikuks kautsjoni kohaldamist. Vahistamisaluste puudumisel on aga välistatud ka kautsjoni kohaldamine.*

12.03.2008 ringkonnakohtust saadetud maakohtusse. 27.03.2008 tõkend kautsjon tühistatud ning kautsjoni summa tagastatud. Prokurör vaidles vastu, kuid kohus leidis, et vahistamisaluseid ei ole enam.

3-1-1-85-07 (18.12.2007) kriminaalasjas KarS § 121 järgi RKKKo leidis: *Hinnates tunnistaja V. S.-i ütlused ebausaldusväärseks olukorras, kus maakohus ei kahelnud tunnistajate ütluste usaldusväärsuses, oleks ringkonnakohus pidanud eriti hoolikalt põhjendada, millise vea tegi maakohus tunnistaja ütluste hindamisel. Riigikohus on seisukohal, et ringkonnakohus on süüdistatava alibit kinnitavate tunnistajate ütluste usaldusväärsuse hindamisel rikkunud oluliselt kriminaalmenetlusõigust KrMS § 339 lg 1 p 7 tähenduses. Maakohus hindas tunnistajate S. R.-i, M. R.-i ja J. M.-i ütlused ebausaldusväärseks. Seejuures põhjendas maakohus oma seisukohta piisava põhjalikkusega (maakohtu otsuse lk 6, tl 82). Ringkonnakohus on seevastu leidnud, et süüdistatava alibit kinnitava kolme tunnistaja ütlused on usaldusväärsed, kusjuures ringkonnakohtu otsuses puudub viide vigadele, mille maakohus tegi tunnistajate ütluste hindamisel.*

04.02.2008 ringkonnakohtu istungil loobusid süüdistatav ja kaitsja osaliselt apellatsioonist, ja nimelt S. R. süü vaidlustamisest.

Küll leidsid apellandid, et maakohtu otsus tuleb tühistada osas, millega kohus määras süüdistatavale mõistetud karistusest realselt ärakandmisele kolm kuud vangistust. Mõisteti kõik karistus tingimisi.

3-1-1-89-07 (28.12.2007) kriminaalasjas süüdistuses KarS § 199 lg 2 p 4 ja § 356 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Riigikohtu kriminaalkolleegium leiab, et ringkonnakohtu määrus tuleb tühistada selle põhjendamatuks, s.o KrMS § 339 lg 1 p-s 7 ette nähtud kriminaalmenetlusõiguse olulise rikkumise tõttu. Kolleegium põhistab oma seisukohta järgmiselt. Seejuures jättis ringkonnakohus aga märkimata, millised on konkreetsetel need maakohtu poolt tuvastamata jätetud kahju arvestamiseks tarvilikud faktilised asjaolud, mille kindlakstegemiseks oleks vaja täiendavaid tõendeid koguda*

Mingeid uusi tõendeid ei ole kogutud ja analüüsitud. Isik on mõistetud süüdi.

3.4. Maakohtusse tagasi saadetud asjad 2007

3-1-1-1-07 (21.03.2007) süüdistuses KarS § 183 lg 2 p 2 järgi RKKKo leidis: *Võttes kohtuotsuste tegemisel aluseks tunnistaja V. O-i kohtueelsel menetlusel antud ütlused, on kohtud rikkunud kriminaalmenetlusõigust. Teisisõnu, kui on tegemist diametraalselt lahknevate erinevustega kohtueelses menetluses ja kohtumenetluses antud ütlustes ning kui isik ei suuda mõistusepäraselt ning kohtule arusaadavalt selgitada erineval ajaperioodil antud ütluste erisuse põhjust, tuleb nimetatud tõend tervikuna kui ebausaldusväärne kõrvale jätta. Kui isik suudab kohtule usutavalt ja arusaadavalt selgitada, miks on ta erineval ajaperioodil andnud erinevaid ütlusi, saab usaldusväärseks lugeda üksnes kohtus, mitte aga kohtueelses menetluses antud ütlused.*

04.04.2007 ei ole võetud aluseks enam ainult tunnistaja ütlused. Süüdimõistev otsus. 03.09.2007 ringkonnakohus jätnud apellatsiooni rahuldamata

3-1-1-4-07 (05.04.2007) väärteoasjas liikluseaduse § 74-17 järgi RKKKo leidis: *Taoliselt toimides on maakohus rikkunud põhimõtet, et ühelgi tõendil ei ole ette kindlaksmääratud jõudu. Kriminaalkolleegium nõustub kassaatori väitega, et sündmuskoha uurimisel ja õnnetuse jälgede talletamisel ei ole järgitud kehtestatud nõudeid.*

09.05.2007 tühistatud kohtuvälise menetleja otsus ja lõpetatud väärteomenetlus.

3-1-1-6-07 (02.05.2007) väärteoasjas liikluseaduse § 74-19 lg 1 ja § 74-22 lg 2 järgi RKKKo leidis: *Eelneva pinnalt jääb arusaamatuks maakohtu seisukoht, nagu polekski G. K.l andnud allkirju selle kohta, et ta nõustub enese joobe tuvastamisega indikaatorvahendi abil ja loobub veres alkoholisalduse kindlaksmääramisest. Ühe ja sama ning käesoleva väärteoasja lahendamisel keskse faktilise asjaolu käsitlemine kohtuotsuses samaaegselt nii tõendatud kui ka tõendamata asjaoluna on käsitletav samaaegselt nii VTMS § 150 lg 1 p-s 7 kui ka p-s 8 nimetatud väärteomenetlusõiguse oluliste rikkumistena.*

Kolleegiumi arvates ei ole kohtuotsuses piisava veenvusega põhjendatud, miks ja kuidas pidid kohtul sellistel asjaoludel tekkima kahtlused, mida tuli hakata tõlgendama menetlusaluse isiku kasuks.

08.01.2008 resolutsioonotsus, tehtud uus otsus ja määratud uus karistus. Tühistamine jäetud rahuldamata.

3-1-1-11-07 (04.06.2007) süüdistuses KrK § 148-1 lg-te 2 ja 10 järgi ning süüdistuses KrK § 166 lg 2 ja § 148-1 lg-te 2 ja 10 järgi RKKKo leidis: *Riigikohtu kriminaalkolleegium leiab, et jättes tõenditele halduskohtust erineva hinnangu andmise põhjendamata ja oma järeldused konkreetsete tõenditega seostamata, rikkusid maakohus ja ringkonnakohus oluliselt kriminaalmenetlusõigust (KrMS § 339 lg 1 p 7). See asjaolu tingib vaidlustatud kohtuotsuste tühistamise ja kriminaalasja saatmise uueks arutamiseks Harju Maakohtule.*

17.12.2009. maakohus tegi asjas otsuse - isikud süüdi. Otsuse peale esitati apellatsioon, 26.05.2010 ringkonnakohus tühistas otsuse osaliselt. Riigikohus võttis asja menetlusse 28.06.2010. Menetlus tsiviilhagi ümber veel käib.

3-1-1-12-07 (07.05.2007) väärteoasjas KarS § 262 järgi RKKKo leidis: *Riigikohtu kriminaalkolleegium nõustub kassaatoriga, et vaidlustatud kohtuotsuse pinnalt ei ole kõrvalseisja jaoks piisava veenvuse ja selgusega jälgitav mõttekäik, miks ning millistele tõenditele täpselt tuginevalt on kohus lugenud tuvastatuks, et just nimelt J. W. kangutas liiklusmärgi maa seest välja.*

20.11.2007 lõpetati väärteomenetlus otstarbekuse kaalutlusel

3-1-1-13-07 (04.06.2007) süüdistuses KarS § 113 järgi ja süüdistuses KarS § 113; § 199 lg 2 p-de 4 ja 5 ja § 200 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Riigikohtu kriminaalkolleegium leiab, et maa- ja ringkonnakohtu otsused tuleb kriminaalmenetlusõiguse olulise rikkumise ja materiaalõiguse ebaõige kohaldamise tõttu tühistada ja kriminaalasi saata maakohtule uueks arutamiseks. Käsitledes kassatsioonides osundatud maa- ja ringkonnakohtus aset leidnud minetusi, peatub kriminaalkolleegium esmalt tegevuse ja tegevusetuse probleemil, seejärel kohtuotsuste põhiosa ja resolutiivosa vahelisel vastuolul ja kohtuotsuste motiividel, põhjusliku seose tuvastamisel, süüdistatavate käitumises tahtluse tuvastamisega seonduval, süüdistuse formulatsioonil ja lõpuks ka kassaatorite muudel seisukohtadel.*

17.11.2008 maakohtu otsus muudeti kvalifikatsiooni ja kergendati karistust. 26.05.2009 Kaevatud edasi ringkonnakohtusse, jäetud muutmata. 23.11.2009 Riigikohtu otsus.

3-1-1-14-07 (16.05.2007) süüdistuses KarS § 199 lg 2 p-de 4 ja 8 ja § 349 järgi RKKKo leidis: *K. T. poolt toimepandud kuritegudega põhjustati varaline kahju kannatanutele A. N.-le ja V. G.-le. A. N.-le kuriteoga tekitatud kahju on süüdimõistetud hüvitanud (I kd, lk 30). Maakohus on selle asjaolu ka kohtuotsuses fikseerinud, kuid põhjendamatult pole seda arvestanud K. T. karistuse mõistmisel. Karistust kergendava asjaoluna on arvestatud üksnes süü puhtsüdamlikku ülestunnistamist. Vaatamata sellele, et nii apellatsioonis kui ka ringkonnakohtu istungil taotleti K. T. maakohtu otsusega mõistetud karistuse kergendamist ja seaduses ettenähtud vastutust kergendava asjaolu - kahju vabatahtliku hüvitamise - arvestamist, jättis ringkonnakohus selle põhjendatud taotluse igasuguse tähelepanuta. Viru Ringkonnakohus möönis viga maakohtu otsuses. Ta pidas võimalikuks seda ise korrigeerida KrMS § 337 lg 1 p 2 sätete alusel, samas rõhutades, et sisuliselt jääb kohtuotsus muutmata. Sellise seisukohaga ei saa Riigikohtu kriminaalkolleegium nõustuda.*

20.06.2007 arvestatud vastutust kergendavaid asjaolusid. KrMS § 238 lg 2 alusel vähendada mõistetud karistust 1/3 võrra, mõistes lõplikuks karistuseks 1 (üks) aasta ja 2 (kaks) kuud vangistust.

3-1-1-20-07 (11.06.2007) süüdistuses KarS § 22 lg 2 ja § 289 järgi RKKKo leidis: *Riigikohtu kriminaalkolleegium nõustub kassaatori seisukohaga, et V. B. ei olnud ametiisik KarS § 288 mõttes, s.t isik, kes sai olla enne 15. märtsi 2007 kehtinud KarS §-s 289 ette nähtud kuriteo subjektiks. Lisaks eeltoodule märgib kriminaalkolleegium, et V. B. esitatud süüdistus on sisemiselt vastuoluline, kuna selles märgitakse, et V. B. "varastas" panga kassast klientide arveldusarvetelt ülekandmise teel pangale kuuluvat raha, kuid samas kvalifitseeriti V. B. käitumine ametiseisundi kuritarvitamisena. Kuna kuriteo täideviimises süüdistatava V. B. tegu ei vasta ametiseisundi kuritarvitamise koosseisule, ei ole tulenevalt KarS § 22 lg-test 2 ja 3 ka võimalik tunnistada A. V süüdi ametiseisundi kuritarvitamisele kihutamises ja V. K. sellele kuriteole kaasaaitamises.*

17.10.2007 maakohtu otsus. Tunnistada A. V. süüdi KarS § 22 lg 3 -§ 201 lg 2 p 1, 2, 4 järgi ja mõista talle karistuseks 1 (üks) aasta 4 (neli) kuud vangistust. Kokkuleppemenetlus.

3-1-1-22-07 (22.06.2007) süüdistuses KrK § 17 lg-te 5 ja 6, § 148-1 lg 10 järgi RKKKo leidis: *Kolleegium nõustub kassaatori seisukohaga, et "pöörates nõude" kahele V. Š.kinnistule väljus maakohus talle antud pädevuse piiridest ja sekkus täitemenetlusse. Kohus ei saa aga lahendada küsimust, millise vara arvelt tuleb tsiviilhagi rahuldada. Järelikult eeldab A. Ž. ja V. Š. süüditunnistamine vältimatult kontrollimist, kas süüdistatavate käitumine on kuriteona karistatav ka alates 15. märtsist 2007*

17.10.2008 maakohus tunnistab kaks süüdistuses õigeks, ühe süüdi. Tsiviilhagi rahuldatud osaliselt. Lähtutud on Riigikohtu otsuses toodud juhistest. **06.05.2009** on ringkonnakohtu otsusega jäetud muutmata maakohtu otsus.

17.08.2009 Riigikohus jätnud menetlusse võtmata.

3-1-1-25-07 (15.10.2007) süüdistuses KarS § 142 lg 2 p 1 järgi RKKKo leidis: *Selline sõnastus viitab pigem vägivalla tuvastamisele, kuigi maakohus ise nentis, et selles osas ei ole süüdistust esitatud, seega puudus kohtul alus isikut vägivalla kasutamises süüdi mõista. Lisaks ei nähtu kohtuotsustest, et maa- ja ringkonnakohus oleks tuvastanud süüteo koosseisu subjektiivse külje, s.t A. K. teadlikkuse kannatanu abitusseisundist ja selle ärakasutamise tahtluse. Süüdistuses ja kohtuotsuses peab seega alati olema näidatud, millistele faktilistele asjaoludele tuginedes leitakse, et kannatanu kaasati sugulise kire rahuldamisele tema tahte vastaselt, s.o tema nõusolekuta, ja milles seisnes igal konkreetsel juhtumil kannatanu abitusseisund.*

21.01.2008 mõisteti Isik õigeks.

3-1-1-33-07 (11.09.2007) väärteoasjas liikluseaduse § 74-22 lg 5 järgi RKKKo leidis: *Riigikohtu kriminaalkolleegium nõustub maakohtu järeldusega, et A. P. väärtegu on tõendatud ja õigesti kvalifitseeritud, kuid leiab, et lisakaristuse küsimuse otsustamisel ei ole kohus järginud väärteomenetlusõiguse sätteid. Selgesõnalist kahetsust pole fikseeritud ka mitte kohtule esitatud kaebuses ega maakohtu istungiprotokollis. Eeltoodut arvestades on kriminaalkolleegium seisukohal, et lugedes tuvastatuks A. P. puhtsüdamliku kahetsuse karistust kergendava asjaoluna ilma et selline järeldus tuleneks kuidagi väärteoasja materjalidest, on kohus oluliselt rikkunud väärteomenetluse õigust VTMS § 150 lg 1 p 8 tähenduses.*

27.03.2008 lisakaristust vähendatud 2 kuu võrra. Põhikaristus jäeti sama.

3-1-1-35-07 (10.09.2007) süüdistuses KarS §-de 121, 142 lg 2, 145, 146, 177 lg 1 ja 178 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Käesolevas kriminaalasjas on maakohus T. L. süüditunnistamisel KarS § 145 järgi välisriikides toimepandud kuritegude eest jätnud välja selgitamata nende tegude karistatavuse kõnealustes välisriikides. Kooskõlas eelmärgituga leiab kriminaalkolleegium, et tunnistades T. L. süüdi välisriikides KarS § 145 ettenähtud kuritegude toimepanemises kontrollimata, kas need teod on vastavates välisriikides karistatavad, on maa- ja ringkonnakohus kohaldanud ebaõigesti materiaalõigust ning oluliselt rikkunud kriminaalmenetlusõigust KrMS § 339 lg 2 mõttes.*

Maakohtu lahend on konfidentsiaalne.

3-1-1-42-07 (05.10.2007) väärteoasjas liiklusseaduse § 74-35 lg 1, § 74-22 lg 4 ja liikluskindlustuse seaduse § 66-1 lg 2 järgi RKKKo leidis: *Lisaks märkis maakohus, et kohtuväline menetleja ei esitanud tõendeid selle kohta, et isikul puudusid seaduse alusel nõutavad dokumendid, s.t juhtimisõigust tõendav dokument (juhiluba) ja liikluskindlustuspoliis. Samas ei andnud maakohus kohtuotsuses hinnangut väljavõttele liikluskindlustuse andmebaasist, millest nähtub, et menetlusaluse isiku sõidukil oli liikluskindlustuse tavapoliis ajavahemikus 30. august - 29. september 2006. Kolleegium leiab, et sellise olulise tõendi hindamata jätmisega rikkus kohus samuti oluliselt väärteomenetlusõigust VTMS § 150 lg 2 tähenduses. Kohtuvälise menetleja otsuse peale esitatud kaebuses vaidlustamata väärtegusid ei ole maakohus pädev arutama. Eeltoodust tulenevalt leiab kolleegium, et maakohus on jätnud hindamata asjas tähtsust omava tõendi ning ei ole kasutanud seadusest tulenevaid võimalusi tekkinud kahtluste kõrvaldamiseks. Sellega on maakohus oluliselt rikkunud väärteomenetlusõigust VTMS § 150 lg 2 mõttes.*

06.12.2007 jäetud kaebus rahuldamata

3-1-1-43-07 (14.09.2007) väärteoasjas liiklusseaduse § 74-22 lg 2 järgi RKKKo leidis: *Käesoleval juhul pole maakohus kasutanud seadusest tulenevaid võimalusi tekkinud kahtluste kõrvaldamiseks. Seega on maakohus rikkunud oluliselt väärteomenetlusõigust VTMS § 150 lg 2 mõttes, sest tunnistas kõrvaldamatuks sellise kahtluse, mille kõrvaldamiseks ta ei kasutanud kõiki seadusest tulenevaid võimalusi.*

29.10.2007. Tühistati karistus lisakaristuse kohaldamise osas ja määrati uus karistus. Muus osas jätta otsus muutmata.

3-1-1-45-07 (15.10.2007) süüdistuses KrK § 117; KarS § 145; § 141 lg 2 p-de 1 ja 6 järgi RKKKo leidis: *Eeltoodud põhjustel puudus alus kohtuistungil X-i kohtueelses menetluses antud ütluste avaldamiseks. Tulenevalt käesoleva otsuse punktidest 17-20 nõustub kriminaalkolleegium kassatsiooni väidetega selle kohta, et kannatanute X-i, Z-i, Y-i ja D kohtueelses menetluses antud ütlused avaldati kohtuistungil KrMS § 291 nõudeid rikkudes. Kriminaalkolleegiumi hinnangul on seejuures tegemist kriminaalmenetlusõiguse olulise rikkumisega KrMS § 339 lg 2 tähenduses, kuna need rikkumised võisid kaasa tuua ebaseadusliku ja põhjendamatu kohtuotsuse.*

27.03.2009 süüdimõistev otsus. KISis otsust ei ole, istung on olnud kinnine

3-1-1-47-07 (28.01.2008) RKKKo leidis: *Riigikohtu kriminaalkolleegiumi 28. jaanuari 2008. a otsuses asjas nr 3-1-1-60-07 märgitud põhjustel ei nõustu kolleegium ka maakohtu lähenemisega kannatanu hagi eseme kaheks osaks jagamisel. Sellest tulenevalt ei ole põhjendatud maakohtu otsustus jätta tsiviilhagi läbi vaatamata. Seetõttu tühistab Riigikohus ka maakohtu otsuse tsiviilhagi läbi vaatamata jätmise osas ja saadab kriminaalasja selles osas esimese astme kohtule uueks arutamiseks.*

08.03.2011. määratud istungimenetlus ringkonnakohtus. Menetlus kestab.

3-1-1-59-07 (26.11.2007) süüdistuses KarS § 120; § 121 ja § 141 lg 2 p 2 järgi RKKKo leidis: *Maakohus jättis karistuse mõistmisel valitud karistumäära põhjendamata. Ringkonnakohtus pidas otstarbekaks kriminaalmenetlusõiguse olulise rikkumise kõrvaldamist apellatsioonimenetluses ning lisas ise nõutavaid põhjendusi. Samas tühistas ringkonnakohtus*

maakohtu otsuse isikutele mõistetud vangistuse kohaldamise osas, vabastades nad tingimisi karistusest KarS § 74 alusel. Ringkonnakohus viitas seejuures KrMS § 341 lg-le 4, mille kohaselt maakohtu otsuse tühistamisel üksnes süüdistatava apellatsiooni põhjal ei või kriminaalasja uuesti arutav esimese astme kohus mõista süüdistatavale raskemat karistust kui see, mis oli mõistetud tühistatud esimese astme kohtu otsusega. Selline lahend on võimalik olukorras, kus maakohtu otsuses on põhjendused olemas ning ei tuvastata kriminaalmenetlusõiguse olulist rikkumist. Käesolevas asjas tuvastas ringkonnakohus põhjenduste puudumise, seega menetlusnormi olulise rikkumise KrMS § 339 lg 1 p 7 tähenduses. Seejärel kriminaalasja tagasi saatmata jätmisel rikkus ringkonnakohus ise oluliselt menetlusõigust KrMS § 339 lg 2 mõttes, mis tingib maa- ja ringkonnakohtu otsuste tühistamise ja kriminaalasja saatmise uueks arutamiseks maakohtule, kus rikkumine alguse sai.

29.05.2008 Kokkuleppemenetlus

3-1-1-60-07 (05.02.2008) süüdistuses KrK § 148-1 lg-te 2 ja 10 järgi RKKKo leidis: *Olukorras, kus isiku käitumisele antakse süüdistuses hinnang üksnes karistusõigusnormi sellise redaktsiooni järgi, mille kehtivusperiood ei kata kogu süüdistuses kirjeldatud teo toimepanemise aega, on riivatud isiku kaitseõigust. Süüdistataval peab olema tõhus võimalus esitada vastuväiteid nii sellele, et süüdistuses kirjeldatud tegu oli kuriteona karistatav toimepanemise ajal, kui ka sellele, et tegu on olnud jätkuvalt karistatav igal ajahetkel arvates teo toimepanemisest kuni kohtuotsuse tegemiseni. Kolleegium märgib, et tunnistamaks isikut süüdi kaastädeviijana, peab kohus sellist järeldust põhjendama ja ära näitama need faktilised asjaolud, mille tõttu saab väita, et isik on andnud kaastädeviimise kvaliteediga teopanuse ühise teoplaani realiseerimisse. Käesolevas asjas ei selgu maakohtu ega ringkonnakohtu otsusest, millise õigusnormi alusel on kohtud tsiviilhagi põhjendatust hinnanud, s.t milline on hagi (osalise) rahuldamise materiaalõiguslik alus. Olukorras, kus ei ole määratletud nõude materiaalõiguslikku alust, ei ole ka võimalik kindlaks teha nõude rahuldamise eeldusi ega ulatust. Eeltoodu tähendab seda, et vaadeldavas kriminaalasjas on kohtuotsused jäetud tsiviilhagi lahendamise küsimuses olulises ulatuses põhjendamata.*

11.03.2008. a esitas Eesti Vabariiki esindav Maksu- ja Tolliameti Lõuna maksu- ja tollikeskus Tartu Maakohtule avalduse tsiviilhagist loobumiseks Isikute vastu täies ulatuses. Määrus tehtud 25.03.2008

3-1-1-62-07 (12.11.2007) süüdistuses KarS § 200 lg 2 p-de 4 ja 7 järgi RKKKo leidis: *Kolleegium nõustub kassaatoriga selles, et kohtuotsuses ütluste olustikuga seostamise protokollile tuginedes ei järginud kohtud KrMS §-st 14 lähtuvat ja KrMS 10. peatüki 4. jaos täpsemalt reguleeritud kohtumenetluse võistlevuse põhimõtet ning põhjendab seda järeldust järgmiselt.*

Kohus ei saa aga käsitletaval juhul kohtumenetluse võistlevuse põhimõttest lähtuvalt lihtsalt öelda, et otseselt ütluste lahknevusest tulenevalt jätab ta risküsitluse koos selle tulemiga tuleb kõrvale ja tugineb kohtuotsuse tegemisel vaid kohtueelses menetluses antud ütlustele. Kuna käesoleva kohtuasja lahendamisel ei arvestanud maakohus ütluste olustikuga seostamise protokollile avaldades KrMS § 296 lg-s 1 nimetatud eritingimustega, tuleb protokollile avaldamist ja kohtuotsuses sellele kui tõendile tuginemist käsitada kriminaalmenetlusõiguse olulise rikkumisena KrMS § 339 lg 2 mõttes. Sellest tulenevalt, kui maakohus tuvastab asja uuel arutamisel, et L. T. oli röövimise toimepanija ja A. R. röövimisele kaasaaitaja, tuleb nende tegusid kvalifitseerida vastavalt KarS § 200 lg 2 p 4 ja KarS § 22 lg 3 - § 200 lg 1 järgi.

22.05.2008 Mõlemad röövimises süüdi mõistetud, kaasaaitamine ära jäetud. **15.10.2008** ringkonnakohus jätnud apellatsioonihaldamata. **12.01.2009** Riigikohus jätnud menetluse võtmata.

3-1-1-65-07 (06.12.2007) süüdistuses KarS § 298 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Maa- ja ringkonnakohtu otsustes ei ole mingilgi määral analüüsitud küsimust sellest, kas ja milliste KarS §-s 288 nimetatud tunnuste alusel on K. L. käsitatav ametiisikuna. Kolleegium leiab, et V. Kubja süüditunnistamine altkäemaksu andmises ilma K. L. vastavust ametiisiku tunnustele nõuetekohaselt tuvastamata, on käsitatav nii materiaalõiguse ebaõige kohaldamisena KrMS § 362 p 1 mõttes kui ka kriminaalmenetlusõiguse olulise rikkumisena KrMS § 339 lg 1 p 7 mõttes.*

14.05.2008 maakohtu otsus. Ümber kvalifitseeritud 298 lg 1 -25 lg 2- 26 lg 1 järgi, kuna tegemist ei olnud ametiisikuga.

3-1-1-70-07 (09.11.2007) väärteoasjas ühistranspordiseaduse § 54-6 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Käesolevas väärteoasjas tugines maakohus otsuse tegemisel määravas ulatuses kahe tunnistaja - S. S.-i ja I. K. poolt kohtuvälises menetluses antud ütlustele. Kohtusse neid tunnistajaid aga ei kutsunud. Jättes mõjuva põhjuse tagamata menetlusaluse isiku õiguse tunnistaja küsitlemiseks rikuti V. Z. kaitseõigust, samuti jättis kohus sellega kasutamata võimaluse kontrollida kaebuse väiteid võimalikust väärteomenetlusõiguse rikkumisest, s.o väärteo võimalikust matkimisest kohtuvälise menetleja poolt. Kriminaalkolleegiumi hinnangul on maakohus rikkunud sellega oluliselt väärteomenetlusõigust VTMS § 150 lg 2 tähenduses, sest kõnealune rikkumine on kaasa toonud ebaseadusliku ja põhjendamatu kohtuotsuse.*

15.05.2008 kohtuvälise menetleja otsus tühistatud, menetlus lõpetatud koosseisu puudumise tõttu.

3-1-1-72-07 (20.11.2007) süüdistuses liikluseaduse § 74-19 lg-te 1 ja 2 ning § 74-15 järgi RKKKo leidis: *Süüteomenetluses saab isiku karistamine tulla kõne alla üksnes siis, kui süütegu on tuvastatud seaduslike tõendite abil. See tähendab seda, et nimetatud tõendid on lubatud ja nende kogumisel ei ole oluliselt rikutud menetlusõiguse norme. G. L. väärteoasja otsustamisel on kohus käsitletud tõendi allikana tunnistajaid, kellele kohtuistungil rakendamisel ei ole nõuetekohaselt selgitatud nende õigusi ja kohustusi (näiteks õigust keelduda KrMS § 280 lg 3 järgi ütluste andmisest KrMS § 71-73 alusel) ning kes on jäänud ka KrMS § 68 lg-s 2 ja § 280 lg-s 4 ettenähtud korras hoiatamata. Kriminaalkolleegium märgib, et kohtus nõuetekohaselt rakendamata tunnistajalt saadud ütlus ei ole käsitatav seadusliku tõendina, sest selle saamisel on kohus rikkunud oluliselt väärteomenetlusõigust VTMS § 150 lg 2 tähenduses. Sellistele tõenditele rajatud kohtuotsus on ebaseaduslik.*

29.01.2009 lõpetatud menetlus seoses aegumisega.

3-1-1-79-07 (07.12.2007) väärteoasjas riigihangete seaduse § 73-1 lg 1 ja § 12 lg 2 järgi RKKKo leidis: *See tähendab, et isiku karistamine 2001. a riigihangete seaduse § 12 lg 2 rikkumise eest on võimalik üksnes siis, kui tegu on toime pandud kavatselt KarS § 16 lg 2 mõttes. Seega tuleb maakohtul, kui ta peaks tuvastama väärteoprotokollis nimetatud teetööde tellimisviisi objektiivse õigusvastasuse, järgnevalt kontrollida ka K. K.-A. teo subjektiivset külge.*

09.04.2008 menetlus lõpetatud, sest vahepeal on muutnud seadus ja selles ulatuses ei ole tegu karistatav.

3-1-1-83-07 (21.04.2008) süüdistuses KarS § 201 lg 2 p-de 1 ja 4 järgi RKKKo leidis: Ülaltoodust järeldub, et süüdistuse kohaselt oli lõpuleviidud omastamisega tegemist juba raha ülekandmisel kannatanu pangakontolt tunnistajate kontodele. Maa- ja ringkonnakohtul puudus pädevus sisustada iseseisvalt süüdistust pangaautomaadist sularaha väljavõtmist puudutavate faktiliste asjaoludega. Süüdistuse piiridest väljumisega on kohtud kriminaalasja arutamisel rikkunud oluliselt kriminaalmenetlusõigust KrMS § 339 lg 2 tähenduses. Obiter dictum korras märgib kolleegium, et kuigi kohtud on käsitanud A. K. varguse vahetu üksiktäideviijana, ei ole kriminaalasjas kindlaks tehtud, et süüdistatav võttis omakäeliselt sularaha välja, s.o sisestas pangaautomaati pangakaardi ja PIN-koodid ning andis korralduse sularaha väljastamiseks. Teiste isikute, s.o U. E. ja M. D., tegevuse omistamine süüdistatavale on võimalik ainult kaastäideviimise või vahendliku täideviimise puhul, mida kohtud tuvastanud ei ole. Kriminaalasja uuel arutamisel peavad kohtud andma materiaaloigusliku hinnangu süüdistuses kirjeldatud tegudele. A. K. ja A. L. esitati süüdistus omastamises KarS § 201 lg 2 p-de 1 ja 4 järgi. Ülaltoodust lähtuvalt leiab kolleegium, et kriminaalasja uuel arutamisel on vaja tuvastada asjaolusid, mis puudutavad süüdistatavate A. K. ja A. L. volitusi kannatanu M. I. pangakontol oleva raha suhtes. Süüdistatavate tegudele materiaaloigusliku hinnangu andmisel tuleb lähtuda käesolevas otsuses väljendatud põhimõtetest omastamise ja arvutikelmuse süüteo koosseisude piiritlemise kohta.

17.11.2008 Lõpetati kriminaalmenetlus seoses vähese süü ja avaliku menetlushuvi puudumisega.

3-1-1-101-07 (01.04.2008) kriminaalasjas KarS § 184 lg 2 p 2 järgi RKKKo leidis: Eelöeldu tähendab, et juhtudel, mil kohus loeb kohtuliku arutamise tulemina välistatuks süüdistatava süüditunnistamise talle süüdistusakti järgi inkrimineeritud karistusseaduse sätte järgi, ei saa automaatselt järgneda süüdistatava õigeksmõistmist, vaid kohus peab nõupidamistoas omal algatusel kontrollima, kas süüdistatava käitumine ei vasta mõne muu sellise kuriteo koosseisu tunnustele, mis ei ole süüdistusaktis märgitud kuriteost oluliselt erinev ega raskenda süüdistatava olukorda. Lisaks peab kohus kirjeldatud olukorras omal algatusel kontrollima sedagi, kas süüdistatava käitumine ei ole kvalifitseeritav süüdistusaktis märgitud kuriteo või sellest oluliselt mitmeerineva ja mitteraskema kuriteo katsena. Kui kohus leiab, et süüdistatava käitumine ei ole küll kvalifitseeritav süüdistusaktis märgitud karistusseadustiku sätete järgi, kuid vastab karistusseadustiku sellistele sätetele, mis ei ole süüdistusaktis märgitud oluliselt erinev ega raskem, tuleb süüdistatav süüdi tunnistada eelpool kirjeldatud uue kvalifikatsiooni järgi.

Kolleegium leiab, et P. N. puhul narkootilise aine edasiandmise eesmärgi välistatuks lugemine, samuti maakohtu tõendite analüüsiga mittenõustumine ilma seda põhjendamata, on käsitatav kriminaalmenetluse seaduse olulise rikkumisena KrMS § 339 lg 1 p 7 mõttes, mis tingib kriminaalasja saatmise uueks kohtulikuks arutamiseks.

Ometi toob ringkonnakohtu otsuse resolutiivosa sõnastamisel tehtud viga kaasa selle, et asjas tehtud kohtuotsus ei vasta KrMS § 309 lg 1 nõuetele. Kohtuotsuse resolutiivosa järelduste mittevastavus tõendamiseseme tuvastatud asjaludele on KrMS § 339 lg 1 p 8 kohaselt kriminaalmenetlusõiguse oluliseks rikkumiseks, mis vastavalt KrMS § 362 p-le 2 on kohtuotsuse kassatsiooni korras tühistamise aluseks.

Tühistades küll maakohtu otsuse P. N. süüdistuses täies mahus ja mõistes süüdistatava KarS § 184 lg 2 p 2 järgi õigeks, on ringkonnakohtu jätnud õigeksmõistva kohtuotsuse resolutiivosa esitamata P. N. kriminaalmenetlusega tekitatud kahju suuruse (KrMS § 314 p 6).

22.12.2008 Isik tunnistati süütegudes süüdi.

3.5. Ringkonnakohtusse tagasi saadetud asjad 2008

3-1-1-10-08 (15.04.2008) süüdistuses KarS § 257 järgi RKKKo leidis: *Kriminaalkolleegium peab siiski vajalikuks märkida, et eelnev ei tähenda, nagu ei oleks auto üleandmise nõudmine, kui eelnevalt on kasutatud vägivalda, üldse karistatav. Taolise teo puhul võib tulla kõne alla vastutus KarS §-s 214 ette nähtud väljapressimise eest. Nimelt näeb KarS § 214 lg 1 muu hulgas ette vastutuse vara üleandmise nõudmise eest, kui on kasutatud vägivalda. Riigikohtu kriminaalkolleegiumi 15. aprilli 2008. a otsusega tühistati ringkonnakohtu otsus ja saadeti kriminaalasja samale kohtule uueks arutamiseks. Kolleegium leidis, et ringkonnakohus, kvalifitseerides T. P. teo KarS § 121 järgi, on ebaõigesti kohaldanud materiaaõigust.*

10.09.2008 ringkonnakohus otsusega jäeti maakohtu 03.10.2007.a. kohtuotsus muutmata ja esitatud apellatsioon rahuldamata. 07.01.2009 Riigikohtu otsusega jäetud ringkonnakohtu otsus muutmata(3-1-1-76-08).

3-1-1-33-08 (01.09.2008) süüdistuses KarS § 113 järgi RKKKo leidis: *Kriminaalkolleegiumi varasemas praktikas on korduvalt juhitud tähelepanu, et kui maakohus ja ringkonnakohus hindavad tõendeid nii erinevalt, et ühel juhul mõistetakse nende tõendite alusel süüdistatav talle inkrimineeritud kuriteos õigeks ja teisel juhul nende samade tõendite alusel süüdi, siis peab ringkonnakohus eriti hoolikalt järgima tõendite kogumis hindamise põhimõtteid ning obligatoorselt ära näitama ka esimese astme kohtu poolt tõendite hindamisel tehtud vead, mis viisid kohtu järeldused mittevastavusse faktiliste asjaoludega. Kriminaalkolleegium leiab eelnevast tulenevalt, et ringkonnakohtu järeldused tõendamiseseme asjaolude esinemise kohta ei tugine tõendite ammendaval analüüsil. Kuna ringkonnakohus ei ole andnud hinnangut olukorrale tervikuna, võis see kaasa tuua põhjendamatu kohtuotsuse.*

19.11.2008 ringkonnakohtu otsusega jäeti jõusse maakohtu 31.10.2007 otsus, millega Isik mõisteti kuriteo toimepanemises KarS § 113 järgi õigeks kuriteokoosseisu puudumise tõttu.

3-1-1-39-08 (01.07.2008) süüdistuses KarS § 220 lg 2 järgi RKKKo leidis: *Seega leidis ringkonnakohus ekslikult, et süüdistuse puudulikkus välistab võimaluse tunnistada AS AA-LAN süüdi KarS § 220 lg 2 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemises. Mõistes süüdistatava nendel põhjendustel õigeks, on ringkonnakohus ise rikkunud oluliselt kriminaalmenetlusõigust KrMS § 339 lg 2 mõttes, kuna sellega on kaasnenud põhjendamatu kohtuotsuse tegemine.*

24.09.2009 ringkonnakohus tühistas osaliselt 10.12.2007 maakohtu 10. detsembri 2007 kohtuotsus kriminaalasjas nr 1-07-8059 ja seda tsiviilhagi rahuldamise osas ja tegi selles ise uue otsuse.

3-1-1-81-08 (23.02.2009) süüdistuses KarS § 157 ning süüdistuses KarS § 22 lg 2 ja § 157 järgi RKKKo leidis: *Kriminaalkolleegium on aga seisukohal, et selle R. P. kaitsja apellatsioonis esitatud väite alusel tulnuks ringkonnakohtul erilise tähelepanuga uurida*

jälitusprotokoll ja veenduda tõendi seaduslikkuses. Eeltoodust tulenevalt leiab kolleegium, et jättes kontrollimata kohtueelses menethuses süüdistatava suhtes teostatud jälitustoimingu seaduslikkuse, rikkus ringkonnakohus oluliselt kriminaalmenetlusõigust KrMS § 339 lg 2 mõttes.

05.05.2009 Ringkonnakohtu määrus. Prokurör leidis, et käesolevas kriminaalasjas on täidetud eeldused KrMS § 202 kohaldamiseks. Toimepandud tegude asjaolusid arvestades ei ole avalik menethushuvi suur olnud, samuti ei ole süüdistatavate süü vaidlusaluses süüdistusasjas suur, kuriteo toimepanemisest on möödunud ligi viis aastat, mistõttu oleks karistuse mõistmine ebaoproportsionaalne. Seega taotles prokurör kriminaalmenethluse lõpetamist KrMS § 202 alusel ning nimetatud paragrahvi lõike 2 punkti 2 alusel kohustada J. P. tasuma 20 000 krooni ja R. P. 25 000 krooni riigituludesse tähtajaga 6 kuud.

3-1-1-88-08 (23.03.2009) süüdistuses KarS § 201 lg 2 p 1; § 266 lg 1, § 329 ja § 424 järgi RKKKo leidis: *Eeltoodu alusel ja juhindudes KrMS § 361 p-st 6 tühistab Riigikohtu kriminaalkolleegium Tallinna Ringkonnakohtu 30. septembri 2008. a kohtuotsuse M. K. sundtoomiseks kinnipidamise aja talle mõistetud karistuse hulka arvestamises ja saadab kriminaalasja tühistatud osas samale kohtule uueks arutamiseks.*

27.05.2009 juhindudes KrMS § 337 lg.1 p.4; § 338 p.2; § 340 lg. 4 p.5 ringkonnakohus tühistab maakohtu 17. juuni 2008.a. otsuse osas, millega kohtuotsuse resolutiivosa 1. punktis arvati KarS § 68 lg.1 alusel M. K. KarS § 65 lg.1 kohaselt moodustatud lõpliku karistuse aja hulka tema sundtoomiseks kinnipidamise aeg 25.-26. maini 2006 ja 05.-06. maini 2008.a., s.o. kokku 4 päeva.

3.6. Maakohtusse tagasi saadetud asjad 2008

3-1-1-1-08 (21.02.2008) väärteoasjas liiklusseaduse § 74-19 lg 1 ja § 74-17 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Kriminaalkolleegium on oma varasemates lahendites märkinud, et hindamaks, kas tegemist on õiguslikult ühe või mitme erineva teoga, tuleb tähelepanu pöörata selle teo objektiivsele avaldumisele. Asjakohane on ka kassaatori väide menethlusaluse isiku olukorra õigustamatu raskendamise ja lisakaristuste ebaõige liitmise kohta. Kaitsja leiab, et maakohtu otsus pole nõuetekohaselt põhistatud, sest maakohus ei ole karistuse mõistmisel arvesse võtnud ega isegi mitte analüüsinud kergendavat asjaolu menethlusaluse isiku käitumises - puhtsüdamlikku kahetsust.*

22.04.2008 Arvestatud kahetsust, vähendatud lisakaristuse pikkust ning kuna teod ideaalkonkurentsis, siis jäetud raskem põhikaristus.

3-1-1-3-08 (13.03.2008) väärteoasjas liiklusseaduse § 74-19 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Seega tuli maakohtul hinnata, kas arsti otsuse menethlusalusele isikule tutvustamata jätmisega on rikutud tema kaitseõigust ning kas sellest rikkumisest tulenevalt võib joobeseisundi tuvastamise akt olla tõendina lubamatu.*

01.10.2008 jätta kohtuvälise menethleja otsus muutmata.

3-1-1-4-08 (31.03.2008) kohtuotsuse peale kriminaalasjas süüdistuses KarS § 289 järgi RKKKo leidis: *Põhjenduste puudumine kohtuotsuses on vaadeldav kriminaalmenetlusõiguse olulise rikkumisena KrMS § 339 lg 1 p 7 mõttes. Seega, jättes näitamata põhjusliku seose süüdistatavale omistatava teo ja saabunud tagajärje vahel, on kohtud kohaldanud ebaõigesti materiaalsoigust KrMS § 362 p 1 mõttes. Ringkonnakohus ei ole nimetatud puudusi maakohtu otsuses kõrvaldanud. Põhjenduste puudumine kohtuotsustes on vaadeldav kriminaalmenetlusõiguse olulise rikkumisena KrMS § 339 lg 1 p 7 mõttes, mis toob endaga kaasa kohtulahendi tühistamise. Eeltoodust tulenevalt leiab kolleegium, et kohtud on P. K. subjektiivse külje tuvastamisel rikkunud oluliselt kriminaalmenetlusõigust KrMS § 339 lg 1 p 7 mõttes.*

11.08.2008 maakohus lõpetas kriminaalasjas nr 1-04-220 kriminaalmenetluse P. K. suhtes KarS § 289 järgi KrMS § 202 alusel. Kohus, olles kuulanud ära menetlusosaliste seisukohad, leiab, et prokuröri taotlus tuleb rahuldada. Käesolevas kriminaalasjas puudub avalik menetlushuvi kriminaalmenetluse jätkamiseks alljärgnevatel põhjustel: P. K. on kriminaalkorras ühel korral karistatud - käesolevas kriminaalasjas. Samas kriminaalasjas on ta osaliselt õigeks mõistetud, tema süüdistuse maht on oluliselt vähenenud ja tema süü ei ole suur. P. K. süüksarvatud teod on toime pandud 2002.a, seega 6 aastat tagasi ning 6 aasta jooksul ei ole P. K. kuritegusid toime pannud. P.K. töötab alaliselt ja tal on ka kindel elukoht. Eeltoodust tulenevalt on P. K. puhul alus arvata, et kohtueelne menetlus ja kohtumenetlus on avaldanud talle piisavat eripreventiivset mõju.

Vahepeal, 15.03.2007 tühistati muuhulgas KarS § 289.

3-1-1-8-08 (28.03.2008) väärteoasjas liiklusseaduse § 74-22 lg-te 2 ja 4 järgi RKKKo leidis: *Kooskõlas VTMS §-ga 110 peab kohtuotsuse põhiosast nähtuma nii tõendite analüüs kui see, millised asjaolud on kohus lugenud tõendatuks ja millele on kohus tuginenud otsuse tegemisel, s.o kohtuotsus peab olema põhjendatud. Kohtu mõttekäik peab olema kohtuotsuse põhjal jälgitav ja järelduste tegemine seostatud tuvastatud asjaoludega. Kolleegium leiab, et käesolevas väärteoasjas ei vasta maakohtu kohtuotsus nendele nõuetele ja see on väärteomenetlusõiguse oluline rikkumine VTMS § 150 lg 1 p 7 mõttes. Kokkuvõttes leiab kolleegium, et kutse nõutaval viisil saatmata jätmise tõttu ei ole käesolevas väärteoasjas võimalik üheselt tuvastada, kas menetlusalust isikut on teavitatud tema asja arutamise ajast ja kohast, mistõttu on tegemist väärteomenetlusõiguse olulise rikkumisega VTMS § 150 lg 1 p 3 tähenduses.*

13.05.2008 maakohus tühistas Põhja Politseiprefektuuri liiklusjärelvalve osakonna **19.07.2007.a.** otsuse väärteoasjas osaliselt lisakaristuse mõistmise osas ning tegi selles osas uus otsuse. Jättis kohaldamata lisakaristuse.

3-1-1-14-08 (30.04.2008) väärteoasjas liiklusseaduse § 74-30 lg 1 ning § 74-19 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Maakohtu poolt nimetatud kohustuse rikkumise tõttu on käesolevas asjas jäänud vastuolus VTMS § 133 p-ga 4 otsustamata, kas H. T. poolt abipolitseiniku antud peatumismärguande eiramine täidab LS § 7430 lg-s 1 sätestatud väärteo objektiivsed ja subjektiivsed koosseisutunnused. Samuti ei nähtu maakohtu otsuse lõpposast, milliste Väärteomenetluse seadustiku paragrahvide järgi kvalifitseeritud H. T. tegude osas väärteomenetlus lõpetati. Selline rikkumine tuleb lugeda väärteomenetlusõiguse oluliseks rikkumiseks VTMS § 150 lg 1 p 7 mõttes.*

02.02.2009 maakohus jättis kaebuse rahuldamata, kuid tühistas otsuse - kuna teos on KarS § 424 tunnused. **03.06.2009 (3-1-1-51-09)** Riigikohus lõpetas menetluse aegumise tõttu.

3-1-1-19-08 (07.05.2008) kriminaalasjas süüdistuses KarS § 203 ja süüdistuses KarS § 203 ja § 22 lg-te 2 ja 3 järgi RKKKo leidis: *Nimetatud nõuete täitmine võimaldab kohtumenetluse pooltel aru saada, milline on kohtus vahetult ja suuliselt uuritud tõendite kogum, millel põhineb süüdi- või õigeks mõistev kohtuotsus. Käesolevas kriminaalasjas on kohtud seda nõuet rikkunud.*

Kriminaalkolleegium leiab, et tuginedes otsuse tegemisel tõenditele, mille avaldamisel ei ole järgitud KrMS §-de 289, § 293 ja 296 lg-te 1 ja 3 nõudeid, on rikutud kohtuotsuse tegemisel oluliselt kriminaalmenetluse õigust KrMS § 339 lg 2 tähenduses. Need rikkumised võisid kaasa tuua ebaseadusliku kohtulahendi ja on seetõttu maa- ja ringkonnakohtu otsuse tühistamise aluseks.

09.12.2009 maakohtu otsusega mõisteti Isik1, õigeks KarS § 424 järgi ja süüdi KarS § 203 järgi ning Isik2 mõisteti õigeks kogu süüdistuses. Tsiiviilhagi välja mõistetud osaliselt.

3-1-1-22-08 (22.05.2008) peale kriminaalasjas süüdistuses KarS § 121 järgi RKKKo leidis: *Kuna kohaldatavate õigusnormide märkimata jätmise tõttu ei ole käesolevas asjas maakohtu otsuse pinnalt võimalik järeldada karistusõigusliku mõjutusvahendi kohaldamist, rikkus ringkonnakohus KarS § 83 alusel asitõendi konfiskeerimist kohaldades, s.t selles osas uut otsust tehes, ise oluliselt menetlusõigust KrMS § 339 lg 2 mõttes, mis tingib maa- ja ringkonnakohtu otsuste tühistamise ja kriminaalasja saatmise uueks arutamiseks maakohtule, kus rikkumine alguse sai.*

Seega on relvaseaduse regulatsioon võrreldes KarS §-s 83 ette nähtud mõjutusvahendi kohaldamisega isiku suhtes vähemkoormavam. Ringkonnakohus, arutades kriminaalasja kaitsja apellatsiooni alusel ja kohaldades asitõendi suhtes konfiskeerimist, raskendas eeltoodust tulenevalt süüdistatava olukorda, rikkudes sellega KrMS § 331 lg-s 2 sätestatut.

19.09.2008. maakohtu otsus: „Seoses süüdimõistmisega on tema relvaluba kehtetuks tunnistatud, tagastatavat jahipüssi peab K. K. realiseerima.

Kaitsja samuti leidis, et asitõendiks tunnistatud jahipüsk TOZ-66 nr 10941 tuleb tagastada omanikule – K. K., kui selgub, et relva luba tal enam pole, siis peab ta selle jahipüssi maha müüma.“

3-1-1-25-08 (23.05.2008) väärteoasjas liikluseaduse § 74-30 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Kriminaalkolleegiumil pole aga võimalik hinnata, kas peatamismärguanne anti nõuetekohaselt, kuna maakohtu otsusest ei nähtu, milliseid ja kuidas paiknevaid valgusseadmeid peatamismärguande andmiseks kasutati. Riigikohus kassatsioonikohtuna ei saa tuvastada faktilisi asjaolusid. Maakohtu otsuse kohaselt anti peatamismärguanne ka helisignaali, kuid sellist peatamismärguande andmise võimalust ei näe ette liikluseeskirja ega liiklusjärelvalve teostamise kord. Mõlemast õigusaktist tulenevalt võib peatamismärguande anda valjuhääldi kaudu, kuid selle all mõeldakse peatamiskorralduse suulist andmist valjuhääldi kaudu, mitte aga helisignaali.*

VTMS § 123 lg 2 kohaselt arutab maakohus väärteoasja täies ulatuses, sõltumata esitatud kaebuse piiridest, kontrollides kohtuvälise menetleja otsuse tegemise aluseks olnud faktilisi ja õiguslikke asjaolusid. Kuna maakohus on jätnud kohtuliku uurimise raames välja selgitamata

isiku vastutuse aluseks oleva asjaolu, leiab kriminaalkolleegium, et kohus on oluliselt rikkunud väärteomenetlusõigust VTMS § 150 lg 1 p 7 tähenduses.

05.12.2008 kohtuvälise menetleja otsus tühistatud, kaebus rahuldatud.

3-1-1-27-08 (28.05.2008) kriminaalasjas süüdistuses KarS § 422 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Vaatamata eelöeldule leiab kolleegium kooskõlas varasema praktikaga, et karistuse, s.h lisakaristuse mõistmine ja selle põhjendamine, ei ole võimalik asja uue sisulise arutamisetähtaajaga (vt Riigikohtu kriminaalkolleegiumi 26. novembri 2007. a otsus asjas nr 3-1-1-59-07, p 12). Kriminaalmenetluse seadustiku § 313 lg 1 p 3 kohaselt on süüdistatavale mõistetavat karistust puudutavad põhjendused kohtuotsuse oluline osa. Tühistades maakohtu otsuse üksnes lisakaristuse mõistmist puudutavas osas, rikkus ringkonnakohus KrMS § 339 lg-s 2 sätestatud.*

23.01.2009 mõistetud uus karistus, lisakaristust ei ole mõistetud.

3-1-1-32-08 (11.06.2008) väärteoasjas maksukorralduse seaduse § 154 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Väärteoprotokollis heidetakse K. K. ette tegu, mis leidis väidetavalt aset 10. jaanuaril 2006, s.o ligikaudu kaks ja pool aastat tagasi. Selleks, et anda hinnang maakohtu otsusele lõpetada käesolevas väärteoasjas VTMS § 29 lg 1 p 5 alusel menetlus, on kriminaalkolleegiumil vaja leida vastus küsimusele, kas K. K. süüksarvatava väärteo aegumistähtaja arvestamisel tuleb lähtuda KarS § 81 lg-st 3 või MKS § 160 esimesest lausest. KarS § 81 lg 3 sätestab, et väärtegu on aegunud, kui selle toimepanemisest kuni selle kohta tehtud otsuse jõustumiseni on möödunud kaks aastat. Samas näeb maksukorralduse seaduse 15. peatükis paikneva § 160 esimene lause ette, et samas peatükis sätestatud väärtegu on aegunud, kui teo toimepanemisest kuni selle kohta tehtud otsuse jõustumiseni on möödunud kolm aastat.*

26.01.2009 aegumise tõttu lõpetatud

3-1-1-37-08 (03.07.2008) väärteoasjas liiklusseaduse § 74-22 lg 2 järgi RKKKo leidis: *Kolleegium märgib, et kui kohtul tekivad asja arutamisel kahtlused väärteo tõendatuse osas, peab ta astuma samme tuvastamiseks, kas need kahtlused on kõrvaldatavad. Tõendite kogumiseks võib kohus anda pooltele aega täiendavate tõendite esitamiseks. Väärteomenetluse seadustiku § 125 lõike 1 lause 2 kohaselt võib maakohtunik kaebuse arutamise edasi lükata üheks kuuks, kui kaebust arutades ilmneb vajadus välja nõuda lisatõendeid. Samuti on kohtul kohtumenetluse käigus võimalik koguda ja kontrollida veel täiendavaid tõendeid (vt Riigikohtu kriminaalkolleegiumi otsus väärteoasjas nr 3-1-1-43-07, p 6, 28. novembri 2005. a otsus väärteoasjas 3-1-1-119-05, p 6 - RT III 2005, 42, 413 ja 2. mai 2006. a otsus väärteoasjas nr 3-1-1-16-06, p 14.1 - RT III 2006, 18, 165). Ülaltoodust tulenevalt leiab kolleegium, et tekkinud kahtluse kõrvaldamata jätmisel rikkus maakohus samuti oluliselt väärteomenetlusõigust VTMS § 150 lg 2 tähenduses.*

01.12.2008 rahuldatud kaebus osaliselt lisakaristuse osas. Lubatakse tasuda trahv ositi.

3-1-1-42-08 (03.10.2008) kriminaalasjas süüdistuses KrK § 148-1 lg 10 järgi RKKKo leidis: *Leides, et maakohus on jätnud tsiviilhagi seadusliku aluseta läbi vaatamata, ei saa ringkonnakohus tulenevalt KrMS § 340 lg 2 p-st 5 ja lg 4 p-st 5 koostoimes TsMS §-ga 427 asuda ise otsustama tsiviilhagi põhjendatuse üle, vaid peab saatma kriminaalasja tsiviilhagi puudutavas osas maakohtule uueks arutamiseks. Maakohtus läbi vaatamata jäetud tsiviilhagi*

rahuldamise või rahuldamata jätmise ringkonnakohtu poolt loeb Riigikohus kriminaalmenetlusõiguse oluliseks rikkumiseks KrMS § 339 lg 2 mõttes.

14.11.2008 maakohtu otsusega tsiviilhagi rahuldati.

3-1-1-48-08 (22.09.2008) väärteoasjas liiklusseaduse § 74-17 lg 1 ja § 74-31 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Asudes seisukohale, et LS § 7431 lg 1 järgi kvalifitseeritava väärteo toimepanemine ei ole tõendatud, on maakohus jätnud otsuses esitamata sellekohase tõendite analüüsi ja põhistused. Osade tõendite hindamata jätmise põhistuse puudumine ja tõenditevaheliste vastuolude kõrvaldamata jätmine on olulised väärteomenetlusõiguse rikkumised VTMS § 150 lg 1 p 7 mõttes. Tegemata pooltele ettepanekut ekspertiisi määramiseks ja jättes omal algatusel määramata ekspertiisi, selgitamaks liiklusõnnetuse asjaolusid, ei ole kohus järginud VTMS § 123 lg-s 2 sätestatud, kuna kõrvaldamata on jäetud tõenditevahelised vastuolud. Riigikohtu praktikas on VTMS § 123 lg 2 nõuete rikkumine tunnistatud väärteomenetlusõiguse oluliseks rikkumiseks VTMS § 150 lg 2 järgi. Jättes osad tõendid üldse hindamata, rikkus maakohus oluliselt väärteomenetlusõigust VTMS § 150 lg 1 p 7 mõttes.*

17.08.2009 lõpetatud seoses aegumisega.

3-1-1-49-08 (30.09.2008) väärteoasjas liiklusseaduse § 74-22 lg 3 järgi RKKKo leidis: *Kriminaalkolleegium leiab, et K. T. väärteoasja menetlemisel on kohus rikkunud kohtuliku arutamise ja tõendamise üldtingimusi.*

Kohtuistungil ei nähtu, et kohus oleks viimatinimetatud tunnistajatele selgitanud nende seadusest tulenevaid õigusi ja kohustusi ja neid nõuetekohaselt hoitanud. Sellest hoolimata on nad kohtus tunnistajatena üle kuulatud ja nende ütlusi on K. T. väärteoasja otsustamisel tõendina arvestatud.

Kohtus nõuetekohaselt rakendamata tunnistaja ütlus ei ole lubatud tõend, sest selle saamisel on kohus rikkunud oluliselt väärteomenetlusõigust VTMS § 150 lg 2 tähenduses .

17.11.2008 kaebus rahuldatud seoses väärteotunnuste puudumisega.

3-1-1-52-08 (10.10.2008) väärteoasjas liiklusseaduse § 74-1 lg 2 järgi RKKKo leidis: *Kohtuistungil oli võimalik J. O. üle kuulata ja maakohtu otsusest ilmneb, et seda ka tehti. Seega ei takistanud kohtuvälise menetleja poolne menetlusõiguse rikkumine maakohtul asja arutamist ja asja sisulist lahendamist. Kuna aga maakohus ei ole otsuses andnud hinnangut kogutud tõenditele ega märkinud, millised faktilised asjaolud on kohus lugenud tõendatuks, on kohus rikkunud oluliselt väärteomenetlusõigust VTMS § 150 lg 1 p 7 tähenduses.*

02.02.2009 jäetud kohtuvälise menetleja otsus muutmata ja kaebus rahuldamata

3-1-1-54-08 (13.10.2008) väärteoasjas liiklusseaduse § 74-15 järgi RKKKo leidis: *Maakohus on otsuse põhiosas refereerinud menetlusaluse isiku väiteid ja kohtuvälise menetleja seisukohti. Samuti on kohus kirjeldanud tunnistaja V. P. ütluste, väärteoprotokollide ja kohtuvälise menetleja väärteootsuse sisu. Samas ei ole kohus teostanud tõendite analüüsi ning otsusest ei nähtu see, millised asjaolud on kohus lugenud tõendatuks ja millele on kohus tuginenud otsuse tegemisel. Seega on kohus rikkunud põhistamiskohustust, mis on väärteomenetlusõiguse oluline rikkumine VTMS § 150 lg 1 p 7 mõttes. Väärteoasja uuel arutamisel tuleb maakohtul väärteokirjeldust ja liikluseeskirja §-s 168 sätestatud kohustuse*

sisu võrrelda ning selle alusel lahendada küsimus A. Reiska käitumise vastavusest liikluseaduse § 7415 sätestatud väärteokoosseisule.

02.02.2009 jäetud kohtuvälise menetleja otsus muutmata ja kaebus rahuldamata

3-1-1-55-08 (13.10.2008) väärteoasjas liikluseaduse § 74-22 lg 2 järgi RKKKo leidis: *Kooskõlas VTMS §-ga 110 peab kohtuotsuse põhiosast nähtuma nii tõendite analüüs kui see, millised asjaolud on kohus lugenud tõendatuks ja millele ta on otsuse tegemisel tuginenud, s.t. kohtuotsus peab olema põhistatud. Kohtu mõttekäik peab olema kohtuotsuse põhjal jälgitav ja järelduste tegemine seostatud tuvastatud asjaoludega. Kui maakohtu otsus nendele nõuetele ei vasta, on oluliselt rikutud väärteomenetlusõigust VTMS § 150 lg 1 p 7 mõttes. Riigikohtu kriminaalkolleegium on korduvalt märkinud, et osade tõendite hindamata jätmise põhistuse puudumine ja tõenditevaheliste vastuolude kõrvaldamata jätmine on väärteomenetlusõiguse olulised rikkumised VTMS § 150 lg 1 p 7 mõttes.*

08.04.2009 jäetud kaebus kohtuvälise menetleja otsuse peale rahuldamata, KVM otsus jäetud muutmata

3-1-1-56-08 (15.10.2008) väärteoasjas KarS § 218 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Seega on maakohus kriminaalkolleegiumi hinnangul tõdenud, et V. K. omandas süüteo toimepanemise tulemusel saadud nokamütsi ettevaatamatusega. Niisugune maakohtu järeldus ei vasta aga käesoleva otsuse p-des 6 ja 7 märgitu valguses maakohtu poolt tuvastatud asjaoludele. Maakohus on sellega rikkunud oluliselt väärteomenetlusõigust VTMS § 150 lg 1 p 8 mõttes, mis on viinud kohtu materiaalõiguse ebaõigele kohaldamisele.*

17.12.2009 kohtuvälise menetleja otsus tühistatud ja menetlus lõpetatud.

3-1-1-59-08 (31.10.2008) väärteoasjas liikluseaduse § 74-16 järgi RKKKo leidis: *Sellest tulenevalt on kohtuvälises menetluses antud ütluste avaldamine põhjendatud vaid olukorras, kui põhjus, miks tunnistaja ei saa kohtuistungile ilmuda, on mõjuv KrMS §-s 291 sätestatu mõttes. Eelnevast tulenevalt leiab kriminaalkolleegium VTMS § 150 lg-le 2 tuginedes, et Harju Maakohus on oluliselt rikkunud väärteomenetlusõigust.*

12.12.2008 jäetud kaebus rahuldamata ja otsus jõusse

3-1-1-60-08 (28.10.2008) kriminaalasjas süüdistuses KarS § 209 lg 2 p 3 ja § 344 lg 1 järgi ning süüdistuses KarS § 209 lg 2 p-de 1 ja 3 järgi RKKKo leidis: *Samas ei selgu ei maakohtu ega ringkonnakohtu otsusest, millise õigusnormi alusel on kohtud tsiviilhagi põhjendatust hinnanud, s.t milline on hagi rahuldamise materiaalõiguslik alus. Tsiviilhagi lahendamisel tuleb kriminaalmenetluses juhinduda tsiviilmenetluse regulatsioonist, kui see ei ole vastuolus kriminaalmenetluse üldiste põhimõtetega. Kuivõrd kriminaalmenetluses tuleb tsiviilhagi lahendamisel juhinduda tsiviilkohtumenetluse regulatsioonist, leiab kriminaalkolleegium, et ka käesolevas kriminaalasjas tuleb maakohtu ja ringkonnakohtu otsused tsiviilhagi lahendamist puudutavas osas TsMS § 691 p-st 4 ja § 692 lg 5 esimesest lausest juhindudes tühistada ning saata kohtuasi tühistatud osas uueks arutamiseks Harju Maakohtule.*

08.04.2009 tsiviilhagi rahuldatud täielikult. Kohus juhindub tsiviilhagi väljamõistmisel VÕS §-st 1043, mis sätestab, et teisele isikule (kannatanu) õigusvastaselt kahju tekitanud isik (kahju tekitaja) peab kahju hüvitama, kui ta on kahju tekitamises süüdi või vastutab kahju tekitamise eest vastavalt seadusele, vastavalt VÕS § 1045 lg.1 p.5, mis sätestab, et

kahju tekitamine on õigusvastane kui see tekitati kannatanu omandi rikkumisega. Tagamaks kannatanu varalise seisundi viimise sellisesse seisundisse nagu see oli enne kuriteo toimepanemist, leiab kohus, et taolise varalise olukorra ennistamine on võimalik vaid varalise kahju tekitanud isiku rahalise vahendite arvelt. Seetõttu leiab kohus, et esitatud tsiviilhagi 346 082.20kr nõudes kuulub täies ulatuses rahuldamisele ja süüdistatavatelt kannatanu kasuks väljamõistmisele.

3-1-1-61-08 (01.12.2008) kriminaalasjas süüdistuses KrK § 148-1 lg 10 järgi RKKKo leidis: *Kassaator leiab, et kohtud ei ole nõuetekohaselt põhistanud oma järeldust, et OÜ-l Radmet Mets tekkis käibe- ja tulumaksukohustus, mis jäeti nõuetekohaselt deklareerimata. Maakohus on selles küsimuses piirdunud tõdemusega, et kannatanu esindaja ütluste kohaselt lubas S. Z. maksuhaldurile korduvalt esitada OÜ Radmet Mets sisendkäibemaksu ja väljamaksete ettevõtlusega seotust kinnitavad dokumendid, kuid teatas siis nende kaotsimineku I. T. käes ega asunud neid ka taastama. Sellega on maakohtu hinnangul tõendatud, et Maksu- ja Tolliameti käibe- ja tulumaksuarvestus on õige. Kriminaalkolleegium nõustub, et kohtute sellised põhistused on S. Z. süüditunnistamiseks ebapiisavad. Riigikohtu hinnangul on kohtu seisukoha puudumine süüdistuse tõendatuse seisukohalt olulise asjaolu tuvastatuse suhtes käsitatav kriminaalmenetlusõiguse olulise rikkumisena KrMS § 339 lg 1 p 7 mõttes, mis tingib kohtuotsuse tühistamise ja kriminaalasja saatmise maakohtule uueks arutamiseks.*

Juhul, kui kriminaalasja uuel arutamisel tuvastatakse, et S. Z.v esitas OÜ Radmet Mets maksudeklaratsioonides valeandmeid, tuleb kohtul lähtudes KarS § 5 lg-st 2 anda hinnang ka sellele, kas S. Z. selline käitumine on jätkuvalt kuriteona karistatav 15. märtsist 2007, mil KarS § 386 lg 1 kaotas kehtivuse.

Jättes tsiviilhagi rahuldamise õiguslikult põhjendamata, rikkusid kohtud TsMS § 436 lg-st 1, § 438 lg-st 1 ja § 442 lg-st 8 tulenevaid nõudeid. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 669 lg 1 p 5, nagu ka KrMS § 339 lg 1 p 7, loeb kohtuotsuse olulises osas põhjendamata jätmise menetlusõiguse normi oluliseks rikkumiseks. Vastavalt TsMS § 692 lg 1 p-le 2 on menetlusõiguse normi oluline rikkumine, kui see võis kaasa tuua ebaõige otsuse, kohtuotsuse kassatsiooni korras tühistamise alus. Olukorras, kus TsMS §-s 669 nimetatud menetlusnormi rikkumine on alguse saanud maakohtust, tuleb vastavalt TsMS § 691 p-le 4 ja § 692 lg 5 esimesele lausele koos ringkonnakohtu otsusega tühistada ka maakohtu otsus ja saata kohtuasi uueks arutamiseks maakohtule.

17.06.2010 maakohus lõpetas menetluse seoses süüteo aegumisega ja mõistliku menetlusaja möödumise tõttu. Seoses menetluse lõpetamisega jäeti läbivaatamata ka tsiviilhagi.

3-1-1-62-08 (07.11.2008) väärteoasjas liiklusseaduse § 74-35 lg 1 ja § 74-17 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Kriminaalkolleegium jääb varem väljendatud seisukoha juurde, et kohtus nõuetekohaselt rakendamata tunnistaja ütlus ei ole lubatud tõend, sest selle saamisel on kohus rikkunud oluliselt väärteomenetlusõigust VTMS § 150 lg 2 tähenduses.*

19.02.2009 maakohus tühistas kohtuvälise menetleja otsuse ja lõpetas väärteomenetluse.

3-1-1-63-08 (05.12.2008) kriminaalasjas süüdistuses KarS § 184 lg 2 p 2 ning § 298 lg 2 ja § 25 lg 2 ning süüdistuses KarS § 184 lg 2 p-de 1 ja 2 järgi RKKKo leidis: *Et Pärnu Maakohtu otsuse alusel ei ole arusaadav, milliste tõendite alusel on kohus lugenud tõendatuks üksikud A. K. ja R. P. KarS § 184 lg 2 p-de 1 ja 2 järgi inkrimineeritud kuriteod, siis ei ole Riigikohtul võimalik ka vastata kassatsioonides esitatud etteheidetele, et kohtud on A. K. ja R. P. nimetatud sätete alusel süüdi tunnistades muuhulgas tuginenud lubamatutele tõenditele,*

rikkudes seeläbi oluliselt kriminaalmenetlusõigust. Eeltoodust tulenevalt leiab kolleegium, et jättes rahuldamata A. K. kaitsjate taotluse kontrollida kohtueelses menetluses süüdistatava suhtes teostatud jälitustoimingu seaduslikkust, rikkus maakohus oluliselt kriminaalmenetlusõigust KrMS § 339 lg 2 mõttes.

10.12.2009 maakohus mõistis isikud õigeks KarS § 184 süüdistuses.

3-1-1-65-08 (12.11.2008) väärteoasjas KarS § 218 lg 1 järgi RKKKo leidis: Nii on jäetud analüüsimata ja hindamata menetlusaluse isiku ning tunnistajate I. W., J. P. ja U. B. ütlused kui ka dokumentaalsed tõendid. Samuti ei ole kõrvaldatud tõendites esinevaid vastuolusid. Maakohus küll sedastab, et R. M. tegevuses esinevad KarS § 218 lg 1 koosseisulised tunnused ja teda tuleb seetõttu karistada, kuid millistele materiaal- ja menetlusõiguse sätetele ning tõenditele ja miks kohus selle järelduse on rajanud, jääb otsuse pinnalt arusaamatuks. Ühtlasi ei nähtu kohtuotsusest deliktistruktuurile vastavat analüüsi, miks tuleb menetlusaluse isiku käitumist käsitada koosseisupärase, õigusvastase ja süülisena.

20.03.3009 lõpetatud menetlus otstarbekuse kaalutlusel

3-1-1-66-08 (12.11.2008) väärteoasjas KarS § 218 lg 1 järgi RKKKo leidis: Ühtegi teo tõendatust ega õiguslikku kvalifikatsiooni puudutavat sisulist põhjendust peale seisukoha, et R. M. käitumine vastab KarS § 218 lg-le 1 ja teda tuleb karistada, maakohtu otsus ei sisalda. Samuti ei nähtu otsusest deliktistruktuurile vastavat analüüsi ega põhjendusi, miks kohus leiab, et menetlusaluse isiku käitumine on koosseisupärane, õigusvastane ja süüline, milline kohustus lasub kohtul tulenevalt VTMS § 123 lg-st 2. Nendel põhjustel nõustub kriminaalkolleegium kassaatoriga selles, et kohtuotsuse põhistamata jätmisega on maakohus rikkunud oluliselt väärteomenetlusõigust VTMS § 150 lg 1 p 7 mõttes ja see rikkumine on kohtuotsuse kassatsiooni korras tühistamise aluseks. Alles seejärel, kui kohus on tuvastanud teo koosseisupärasuse, õigusvastasuse ja süülisuse, on võimalik võtta seisukoht väärteomenetluse lõpetamiseks otstarbekuse kaalutlusel.

28.11.2008 liideti kohtuasi asjaga, mida lahendas Riigikohus asja 3-1-1-65-08 raames. Menetlus lõpetatud otstarbekuse kaalutlusel.

3-1-1-73-08 (02.01.2009) väärteoasjas liikluseaduse § 74-22 lg 2 järgi RKKKo leidis: Kuivõrd kohus on tõendeid hinnanud selektiivselt, omistanud väärteoprotokollis sisalduvale teokirjeldusele tõendusliku tähtsuse ja jätnud põhjendamatuult arvestamata P. R.-i ütlused, lugedes need vastavalt KrMS § 66 lg-le 2 lubamatuks tõendiks, ei ole loetletud rikkumiste tõttu olnud võimalik kõrvaldada ka tõenditevahelisi vastuolusid. Osade tõendite hindamata jätmise põhistuse puudumine ja tõenditevaheliste vastuolude kõrvaldamata jätmine on käsitatavad väärteomenetlusõiguse olulise rikkumisena VTMS § 150 lg 1 p 7 mõttes.

10.02.2009 kohtuvälise menetleja otsus jäetud muutmata ja kaebus rahuldamata.

3-1-1-74-08 (12.12.2008) väärteoasjas liikluseaduse § 74-35 lg 1 järgi RKKKo leidis: Riigikohtu kriminaalkolleegium nõustub kassaatori väitega, et maakohus ei ole otsust nõuetekohaselt põhistanud. Käesolevas väärteoasjas on maakohus otsuse põhiosas refereerinud vaid menetlusaluse isiku väiteid ja kohtuvälise menetleja seisukohti. Samas ei ole kohus tõendeid analüüsinud ja otsusest ei nähtu, millised asjaolud on kohus lugenud tõendatuks, millised mitte. Osade tõendite hindamata jätmine ja kohtuotsuses põhjenduste puudumine on väärteomenetlusõiguse olulised rikkumised VTMS § 150 lg 1 p 7 mõttes Osade

tõendite hindamata jätmise ja kohtuotsuses põhjenduste puudumine on väärteomenetlusõiguse olulised rikkumised VTMS § 150 lg 1 p 7 mõttes.

17.04.2009 kohtuvälise menetleja otsus jäetud muutmata ja kaebus rahuldamata.

3-1-1-79-08 (03.02.2009) väärteoasjas liikluseaduse § 74-17 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Riigikohtu kriminaalkolleegium nõustub kassaatori väitega, et maakohus ei ole otsust nõuetekohaselt põhistanud. Osade tõendite hindamata jätmise, tuginemine kohtuistungil vahetult uurimata tõenditele ja kohtuotsuses põhjenduste puudumine on käsitatavad väärteomenetlusõiguse oluliste rikkumistena vastavalt VTMS § 150 lg 1 p 7 ja § 150 lg 2 mõttes.*

**03.07.2009 kohtuvälise menetleja otsus jäetud muutmata ja kaebus rahuldamata.
22.12.2009 Riigikohtu otsus. Menetlus lõpetatud aegumise tõttu.**

3-1-1-82-08 (28.01.2009) väärteoasjas liikluseaduse § 74-35 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Samuti ei selgu, kas kohus on hinnanud tunnistaja ütlustena ka menetlusaluse isiku kaitsja ja kohtuvälise menetleja esindaja poolt kohtuistungil antud selgitusi ning milliseid tõendeid ja millisel põhjusel ei lugenud kohus usaldusväärseks. Eeltoodud puuduste tõttu on täielikult põhistamata kohtu järeldus, et asjas puuduvad objektiivsed ja küllaldased tõendid rikkumise toimepanemise kohta. Kohtuotsusest põhjuste puudumine on VTMS § 150 p 7 kohaselt oluline väärteomenetlusõiguse rikkumine ja toob kaasa kohtuotsuse tühistamise ja väärteoasja saatmise samale kohtule uueks arutamiseks.*

18.11.2009 kohtuvälise menetleja otsus jäetud muutmata ja kaebus rahuldamata.

3-1-1-83-08 (05.02.2009) väärteoasjas liikluseaduse § 74-1 lg 2 järgi RKKKo leidis: *Välistades LS § 741 lg-s 2 kirjeldatud väärteo puhul isiku ettevaatamatuse üksnes põhjusel, et isik pole tutvunud temalt juhtimisõiguse ära võtnud karistusotsusega, määratles maakohus sellises olukorras kehtiva hooldsstandardi liiga madalalt ja kohaldas seega vääralt materiaalsoigust. Asja uuel arutamisel tuleb kohtul muu hulgas selgitada, kas A. V. pidas 19. juunil 2008 mootorsõidukit juhtides võimalikuks ja möönis (KarS § 16 lg 4) asjaolu, et temalt on juhtimisõigus selleks ajaks ära võetud. Juhul, kui kohus jõuab järeldusele, et A. Vassilenkol ei olnud kõnealuse asjaolu suhtes kaudset tahtlust, tuleb edasiselt kontrollida tema vastutust ettevaatamatusest toime pandud väärteo eest, arvestades seejuures käesoleva otsuse punktides 11-15 märgitut.*

23.04.2009 kohtuvälise menetleja otsus tühistatud ja menetlus lõpetatud.

3-1-1-84-08 (27.02.2008) väärteoasjas ühistranspordiseaduse § 54-2 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Kohtuotsusest ei ole võimalik aru saada, milliste väärteo koosseisuliste tunnuste puudumise kohus tuvastas. Seega ei nähtu Viru Maakohtu otsusest, millisel õiguslikul alusel J. Feoktistovi väärteomenetlus lõpetati. Kohtu põhjendused on ebaselged, tõendite sisuline analüüs puudub. Kooskõlas VTMS §-ga 110 peab kohtuotsuse põhiosast aga nähtuma nii tõendite analüüs kui ka see, millised asjaolud on kohus lugenud tõendatuks ja millele on kohus tuginenud otsuse tegemisel. Kohtu mõttekäik peab olema kohtuotsuse põhjal jälgitav ja järelduste tegemine seostatud tuvastatud asjaoludega. Kui maakohtu otsus nendele nõuetele ei vasta, on oluliselt rikutud väärteomenetlusõigust VTMS § 150 lg 1 p 7 mõttes.*

29.07.2009 kohtuvälise menetleja otsus tühistatud ja kaebus rahuldatud, menetlus lõpetatud.

3.7. Ringkonnakohtusse tagasi saadetud asjad 2009

3-1-1-3-09 (06.03.2009) kriminaalasjas süüdistuses KarS § 376 lg 1 järgi; süüdistuses KarS § 376 lg 1, § 418 lg 1 ja § 420 järgi; süüdistuses KarS § 376 lg 1 järgi ning OÜ Kursap Prima ja OÜ Alfalant süüdistuses KarS § 376 lg 2 järgi RKKKo leidis: *Kuna käesolevas otsuses hiljem esitatud põhjustel tühistab Riigikohus osaliselt ringkonnakohtu õigeksmõistva otsuse ja saadab kriminaalasja ringkonnakohtule uueks arutamiseks, tuleb kohtul asja uuel arutamisel võtta seisukoht ka apellatsioonimenetluses tõstatatud küsimuses, kas süüdistuses kirjeldatud tooted on käsitatavad tubakatoodetena. Käesolevas asjas leidis ringkonnakohus, et süüdistuses nimetatud tubakatoodete maksumärgistamata ja müügiapakendamata kujul käitlemine väljaspool riiklikule järelevalvele allutatud käitlemissüsteemi ei olnud ebaseaduslik ega vastanud KarS § 376 koosseisule. Seejuures ei osutanud ringkonnakohus aga ühelegi seadusest tulenevale alusele, mis andnuks süüdistatavatele õiguse süüdistuses märgitud asjaoludel maksumärgistamata ja nõuetelevastava müügiapakendita tubakatooteid käidelda. Järelikult on ringkonnakohus süüdistatavate teole karistusõigusliku hinnangu andmisel kohaldanud vääralt materiaaioigust.*

25.05.2009 ringkonnakohus jätnud maakohtu otsuse muutmata, järgis suuniseid.

3-1-1-12-09 (12.03.2009) kriminaalasjas süüdistuses KarS § 200 lg 2 p 4; § 263 p-de 1 ja 4 ning § 121 järgi RKKKo leidis: *Eeltoodu pinnalt leiab kolleegium, et kassatsioon tuleb rahuldada seoses materiaaioige ebaõige kohaldamisega ja kriminaalasi tuleb saata tagasi uueks arutamiseks ringkonnakohtule. Kolleegium leiab, et tehes I. L. suhtes samaaegselt nii õigeks- kui ka süüdimõistva kohtuotsuse ei ole ringkonnakohus järginud KrMS § 309 lg-s 1 sätestatud, mille kohaselt saab kohus sama teo suhtes teha alternatiivselt kas õigeks- või süüdimõistva kohtuotsuse.*

14.05.2009 ringkonnakohus on järginud suuniseid, jättis jõusse maakohtu otsuse, muutis ringkonnakohtu varasemat seisukohta.

3-1-1-14-09 (06.02.2009) määruskaebus Viru Ringkonnakohtu 11. detsembri 2008 kohtumääruse peale, millega jäeti tema määruskaebus läbi vaatamata RKKKo leidis: *Kuna J. K. kaitsja allkirjata määruskaebus Viru Maakohtu vahistamismääruse peale esitati kaebetähtaja jooksul ja kaitsja esitas määruskaebuse allkirjastatult juba enne maakohtu või ringkonnakohtu poolt talle puuduste kõrvaldamiseks tähtaja andmist, oli määruskaebus esitatud tähtaegselt. Jättes sellistel asjaoludel määruskaebuse KrMS § 323 lg 2 p 1 alusel läbi vaatamata, eksis ringkonnakohus kriminaalmenetlusõiguse kohaldamisel.*

27.02.2009 ringkonnakohus on järginud suuniseid, võtnud menetluse. Ei rahuldanud määruskaebust.

3-1-1-22-09 (01.04.2009) kriminaalasjas süüdistuses KarS § 184 lg 2 p 2 järgi RKKKo leidis: *Kriminaalkolleegium leiab, et ringkonnakohtu otsus tuleb tühistada KarS §-s 35 sätestatud piiratud süüdivuse aluste esinemise kontrollimata jätmise ja kohtuotsuses põhjenduste puudumise tõttu. Olgugi et KarS § 35 kohaselt ei ole piiratud süüdivuse tuvastamisel karistuse*

vähendamine KarS § 60 alusel kohtule kohustuslik, leiab kolleegium, et selle tegemata jätmist tuleb kohtul eraldi põhjendada. Jättes süüdimatuse meditsiiniliste kriteeriumide esinemisel kontrollimata ja põhjendamata, kas isiku võime oma teo keelatusel aru saada või seda juhtida võis olla oluliselt piiratud KarS § 35 mõttes, kohaldas ringkonnakohus ebaõigesti materiaalsoigust KrMS § 362 p 1 mõttes ja rikkus oluliselt kriminaalmenetlussoigust KrMS § 339 lg 1 p 7 tähenduses.

20.05.2009 ringkonnakohus on järginud suuniseid, jätnud maakohtu otsuse muutmata.

3-1-1-25-09 (01.04.2009) kriminaalasjas süüdistuses KarS § 418 lg 1; § 263 p 3 ja § 424 järgi RKKKo leidis: *Tehes apellatsioonimenetluses vahi all pidamise aja karistusaja hulka arvamise osas maakohtu otsusest erineva otsustuse, asus ringkonnakohus sisuliselt muutama kohtumenetluse poolte vahel sõlmitud kokkulepet. Kolleegium märgib, et kokkuleppemenetluses vahi all viibitud aja karistusaja hulka arvamata jätmise KarS § 68 lg 1 kohaselt on iseenesest käsitatav kokkuleppemenetlust reguleerivate kriminaalmenetluse normide olulise rikkumisena KrMS § 318 lg 3 p 4 ja § 339 lg 2 mõttes, kuid nimetatud rikkumine on ringkonnakohtu poolt kõrvaldatav üksnes KrMS § 337 lg 2 p 2 alusel, s.o maakohtu otsuse tühistamisega ja kriminaalasja uueks arutamiseks saatmisega. Eeltoodud põhjustel ja juhindudes KrMS § 361 p-st 6 ning § 362 p-dest 1 ja 2 tühistab Riigikohtu kriminaalkolleegium Tartu Ringkonnakohtu 18. novembri 2008. a otsuse osaliselt kriminaalasjas nr 08240102768 J. O. vahi all viibitud aja arvamises talle käesolevas kriminaalasjas 1-07-14357 mõistetud karistusaja hulka ja saadab kriminaalasja tühistatud osas samale kohtule uueks arutamiseks.*

03.06.2009 ringkonnakohus ei ole järginud Riigikohtu suuniseid. Asus ise asja lahendama.

3-1-1-31-09 (16.04.2009) määruskaebus Tallinna Ringkonnakohtu 5. detsembri 2008. a määruse peale, millega jäeti määruskaebus läbi vaatamata RKKKo leidis: *Arvestades eelmärgitud nendib kolleegium, et U. T. esitas määruskaebuse Harju Maakohtu 7. novembri 2008. a määruse peale VTMS § 193 lg-s 1 nimetatud tähtaega järgides.*

28.04.2009 ringkonnakohus järgis Riigikohtu suuniseid, jättis maakohtu määruse muutmata.

3-1-1-48-09 (08.06.2009) kriminaalasjas süüdistuses KarS § 346; § 347 lg 1; § 209 lg 2 p 1; § 348; § 199 lg 2 p-de 4, 7 ja 8; § 328 lg 1 ning § 280 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Kuivõrd ringkonnakohtu otsuse põhiosa ja resolutiivosa on omavahel vastuolus J. V. mõistetud karistuste osas, tuleb see KrMS § 339 lg 1 p 8 alusel lugeda kriminaalmenetlussoiguse oluliseks rikkumiseks, mis toob vastavalt KrMS § 362 p-le 2 kaasa kohtuotsuse kassatsiooni korras tühistamise. Kriminaalkolleegiumi leiab, et ringkonnakohus ei ole neid nõudeid järginud, mis on käsitatav kriminaalmenetlussoiguse olulise rikkumisena KrMS § 339 lg 1 p 7 mõttes. Kriminaalasja uuel arutamisel tuleb ringkonnakohtul võtta loetletud küsimustes seisukoht. Lähtudes eeltoodust ja juhindudes KrMS § 361 p-dest 6 ning 7 tühistab Riigikohtu kriminaalkolleegium ringkonnakohtu otsuse J. V. süüditunnistamises ja karistamises KarS § 347 lg 1 - § 22 p 1 ning § 328 lg 1 järgi ja KarS § 64 lg 1 alusel liitkaristuse mõistmises, saates kriminaalasja tühistatud osas samale ringkonnakohtule uueks arutamiseks.*

29.09.2009 ringkonnakohus järgis Riigikohtu suuniseid, tühistas osaliselt maakohtu otsuse.

3-1-1-50-09 (17.06.2009) kriminaalasjas süüdistuses KarS § 414 lg 3 p 2; § 415 lg 1; § 405 lg 2; § 420 lg 1 ja § 418 lg 3 p 2 järgi RKKKo leidis: *Tuvastanud A. Säraku süüdimõistmisel KarS § 414 lg 3 p 2 järgi kriminaalmenetlusõiguse rikkumise KrMS § 339 lg 1 p 8 mõttes tulnuks ringkonnakohtul kaaluda, kas rikkumine mõjutab ka ülejäänud otsuse seaduslikkust. Kuna ringkonnakohus ei ole seda teinud ega esitanud omapoolseid põhjendusi selle kohta, miks ta tühistab maakohtu otsuse täies ulatuses, on ringkonnakohus oluliselt rikkunud kriminaalmenetlusõigust KrMS § 339 lg 1 p 7 tähenduses. Selline rikkumine toob kaasa ringkonnakohtu otsuse tühistamise ja kriminaalasja tagasisaatmise ringkonnakohtule uueks arutamiseks.*

25.11.2009 ringkonnakohus on järginud Riigikohtu suuniseid, on osaliselt tühistanud maakohtu otsuse, seda põhjendanud ja teinud ka täpsustusi.

3-1-1-62-09 (24.07.2009) määruskaebus Tallinna Ringkonnakohtu 16. aprilli 2009. a määruse peale, millega jäeti läbi vaatamata Harju Maakohtu 25. märtsi 2009 a määrus tõkendi kautsjon muutmisest tõkendi vahistamine vastu RKKKo leidis: *Tsiteeritud sätetest järeldub üheselt, et määruskaebuse esitamine maakohtu vahistamismääruse peale oli kõnealuses asjas lubatav, mille tõttu tuli ringkonnakohtul sisuliselt analüüsida kaebaja väiteid ja vahistamise põhjendatust. Kolleegium nõustub kaitsjaga selleski, et kohtute poolt KrMS § 385 p-le 16 omistatud tõlgenduse kohaselt puuduks menetlusosalistel üldse võimalus kohtumenetluses tehtavat vahistamismäärust vaidlustada, kuivõrd kohus lahendab vahistamise küsimust eeskätt just kohtumenetluse poole taotluse alusel.*

10.08.2009 ringkonnakohus on järginud suuniseid, võtnud asja menetlusse, jätnud määruskaebuse rahuldamata.

3-1-1-78-09 (07.10.2009) määruskaebus Tartu Ringkonnakohtu 15. mai 2009. a määruse peale, millega jäeti läbi vaatamata tema määruskaebus Tartu Maakohtu 17. märtsi 2009. a määruse peale vangistuse täitmisele pööramise kohta RKKKo leidis: *Lähtudes eeltoodust ja juhitudes KrMS § 390 lg-st 1 ning § 361 p-st 6 tühistab Riigikohtu kriminaalkolleegium ringkonnakohtu määruse, millega jäeti L. S. kaitsja määruskaebus läbi vaatamata ja saadab asja samale ringkonnakohtule uueks arutamiseks. Määruskaebus tuleb rahuldada.*

30.10.2009 ringkonnakohus on järginud suuniseid, võtnud asja menetlusse, jätnud määruskaebuse rahuldamata.

3-1-1-96-09 (14.12.2009) määruskaebus Tallinna Ringkonnakohtu 17. juuni 2009. a määruse peale, millega jäeti tema apellatsioon kui ilmselt põhjendamatu läbi vaatamata RKKKo leidis: *Eeltoodust tulenevalt leiab kolleegium, et küsimus, kas esitatud apellatsioon on ilmselt põhjendamatu KrMS § 326 lg 2 teise lause tähenduses, tuleb ringkonnakohtul lahendada iga kriminaalasja pinnalt eraldi, arvestades kaebuses esitatud argumentide asjakohasust, kaebusega määratud apellatsioonimenetluse piire ja poolte kohtulikku ärakuulamisõigust. Käsitletavas kriminaalasjas KrMS § 326 lg 2 teise lause alusel koostatud apellatsiooni läbi vaatamata jätmise määruse põhjendustes ei asunud ringkonnakohus seisukohale, et Riigiprokuratuuri kaebuses esitatud väited pole asjakohased, vaid leidis, et apellatsiooni menetlemine ei ole menetlusökoonomia seisukohalt põhjendatud, kuna apellatsioonis taotletav õiguslik tulem ei ole vastavuses menetluse läbiviimiseks tehtavate kulutustega. Ringkonnakohtu motiividest nähtub, et apellatsioonikohus ei nõustunud maakohtuga süüdistatavalt menetluskulude väljamõistmata jätmises, vaid märkis, et maakohtul oleks*

tulnud menetluskulud KrMS § 180 lg-st 1 lähtudes jätta süüdistatava kanda. Sellega asus ringkonnakohus sisuliselt seisukohale, et maakohus on otsuse tegemisel vähemalt rikkunud kriminaalmenetlusõigust osas, mis puudutab kriminaalmenetluse kulude väljamõistmata jätmist. Järelikult olid Riigiprokuratuuri apellatsioonis esitatud väited juriidiliselt asjakohased ning oleksid võinud endaga kaasa tuua maakohtu otsuse resolutiivosa muutmise. Eeltoodust tulenevalt puudus ringkonnakohtul alus käsitada Riigiprokuratuuri apellatsiooni ilmselt põhjendamatuna KrMS § 326 lg 2 teise lause tähenduses ning ringkonnakohus oleks pidanud astuma menetluslikke samme korraldamaks esitatud kaebuse arutamist apellatsioonimenetluses. Jättes sellises olukorras apellatsiooni läbi vaatamata ilmse põhjendamatuse motiivil, rikkus ringkonnakohus oluliselt kriminaalmenetlusõigust KrMS § 339 lg 2 mõttes.

20.04.2010 19. aprillil 2010 aastal, kuid pärast kohtuistungit, esitas apellant-riigiprokurör ringkonnakohtule avalduse, milles ta täielikult loobub esitatud apellatsioonist põhjendades taotlust sellega, et süüdistatavale on kohaldatud ja talle kehtib Eesti Vabariiki sissesõidu keeld.

3.8. Maakohtule tagasi saadetud asjad 2009

3-1-1-2-09 (20.05.2009) väärteoasjas relvaseaduse § 89-10 järgi RKKKo leidis: *Riigikohtu kriminaalkolleegium ei nõustu maakohtu seisukohaga ja leiab, et maakohus on ebaõigesti kohaldanud materiaalõigust. Relvaseaduse § 45 lg 5 kohaselt vormistatakse relva ajutine hoiuleandmine relvaluba omavale isikule üleandmis-vastuvõtmise aktiga, mis koostatakse kahes eksemplaris, millest üks jääb hoiuleandjale ja teine hoiulevõtjale. Seega on RelvS § 45 lg-s 5 sätestatud relva ajutisele hoiule andmisel erinevalt relva kasutusse andmisest RelvS § 29 lg 4 mõttes kohustuslik koostada üleandmis-vastuvõtmise akt ka juhul, kui pooled on koheselt tuvastatavad. Kui vastavat üleandmis-vastuvõtmisakti koostatud ei ole, siis ei saa relva lugeda teisele isikule hoiule antuks. Riigikohtu kriminaalkolleegium asub seisukohale, et üleandmist ei ole toimunud. Puudub üleandmis-vastuvõtmisakt, mille koostamine on RelvS § 45 lg 5 kohaselt kohustuslik. Kuna relva üleandmist ei toimunud, tuleb relva edasitoimetajaks pidada menetlusalust isikut.*

3.09.2009 kohtuvälise menetleja otsus jäetud muutmata ja kaebus rahuldamata. Kohus on seisukohal, et antud juhul ei olnud tegemist relva kandmisega vaid relva edasi toimetamisega. Samale seisukoha on andnud Riigikohus oma 20.05.2009 lahendis 3-1-1-2-09.

3-1-1-6-09 (26.02.2009) väärteoasjas liiklusseaduse § 74-22 lg 2 järgi RKKKo leidis: *Kriminaalkolleegium nõustub kassaatoriga ka selles, et maakohus on väärteomenetlusõigust VTMS § 150 lg 2 mõttes oluliselt rikkunud põhistatud kohtuotsuse koostamata jätmisega. Vastavalt VTMS § 135 lõikele 6 võib kohus piirduda kohtuotsuse sissejuhatava osa ja lõpposa koostamisega vaid juhul, kui kassatsioonioigusest loobusid kõik kohtumenetluse pooled või ükski kohtumenetluse pool ei teatanud tähtaegselt oma soovist kassatsioonioigust kasutada. Käesolevas väärteoasjas teavitas kohtuvälise menetleja maakohut oma soovist kassatsioonioigust kasutada. Seega oli maakohus VTMS § 135 lg 6 kohaselt kohustatud koostama põhistatud kohtuotsuse.*

8.09.2009 kohtuvälise menetleja otsus tühistatud ja kaebus rahuldatud, menetlus lõpetatud.

3-1-1-7-09 (18.03.2009) väärteoasjas liiklusseaduse § 74-19 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Tunnistajana on protokollis märgitud Põhja Politseiprefektuuri vanemkonstaabel Gert Nõgu, kes on hiljem koostanud väärteoprotokollis. Just seda asjaolu on maakohus pidanud oluliseks väärteomenetlusseaduse rikkumiseks. Maakohtu selline järeldus on ekslik, ei tulene menetlusseadusest ega Riigikohtu varasemast praktikast. Vaidlused väärteo asjaolude tuvastatuse üle tuleb kohtul lähtuvalt VTMS § 123 lg-st 2 menetluse käigus lahendada.*

10.06.2009 Isiku kaebus rahuldatud. Jätta lisakaristus Isiku suhtes kohaldamata. Resolutsioonotsus.

3-1-1-8-09 (04.03.2009) väärteoasjas liiklusseaduse § 74-19 lg 1 ja § 74-22 lg 2 järgi RKKKo leidis: *Riigikohtu kriminaalkolleegium nõustub kassaatori väitega selle kohta, et maakohus on rikkunud VTMS § 123 lg-st 2 tulenevat väärteoasja täieliku uurimise kohustust. Kolleegium kordab taas varasemalt mitmes lahendis väljendatud seisukohta, et VTMS § 123 lg 2 kohaselt arutab maakohus väärteoasja täies ulatuses, kontrollides kohtuvälise menetleja otsuse tegemise aluseks olnud faktilisi ja õiguslikke asjaolusid ning lahendab otsuse tegemisel VTMS §-s 133 loetletud küsimused (vt nt Riigikohtu kriminaalkolleegiumi otsused väärteoasjades nr 3-1-1-82-08 - RT III 2009, 6, 35, p 6; nr 3-1-1-79-08 - RT III 2009, 6, 37, p 7; nr 3-1-1-74-08 - RT III 2008, 52, 362, p 7; nr 3-1-1-55-08 - RT III 2008, 39, 260, p 8). Maakohtu otsus nendele nõuetele aga ei vasta. Kriminaalkolleegium märgib, et lahendades küsimust sellest, kas on aset leidnud teod, milles menetlusalust isikut süüdistatakse ja kas need teod on toime pannud menetlusalune isik, tuleb maakohtul selgitada välja ka see, millal ja kus need teod toime pandi. Kahtluste esinemisel väärteoprotokollis märgitud tegude toimepanemise ja alkoholihoobe tuvastamise protokollis märgitud hoobe tuvastamise aegade suhtes oleks maakohtul tulnud püüda neid kahtlusi tõendite uurimisel ja hindamisel kõrvaldada - näiteks oleks kohus saanud selles osas üle kuulata kõnealused protokollid koostanud politseiametniku. Käesolevas asjas ei ole maakohus selliseid tõendeid aga uurinud ega ka põhistanud, miks mõningad uuritud tõendid sisuliselt hindamata jäeti. Seoses sellega kordab kriminaalkolleegium, et osade tõendite hindamata jätmise põhistuse puudumine ja tõenditevaheliste vastuolude kõrvaldamata jätmine on väärteomenetlusõiguse oluline rikkumine VTMS § 150 lg 1 p 7 mõttes (vt nt Riigikohtu kriminaalkolleegiumi otsused väärteoasjades nr 3-1-1-3-08 - RT III 2008, 13, 89, p 12; nr 3-1-1-6-06 - RT III 2006, 26, 235, p 6.3; nr 3-1-1-105-03 - RT III 2003, 30, 310, p 12).*

4.05.2009 jäetud lisakaristus kohaldamata. Resolutsioonotsus.

3-1-1-11-09 (09.03.2009) väärteoasjas jäätmeseaduse § 120-7 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Kassatsioonis taotletakse maakohtu otsuse tühistamist ja väärteoasja samasse kohtusse uueks arutamiseks saatmist, sest kohtuvälise menetleja ei teavitatud kohtuistungis toimumise ajast. Väärteoasjast nähtuvalt teavitas maakohus kohtuistungis toimumise ajast menetlusalust isikut, kuid kutse saatmist kohtuvälisele menetlejale väärteoasja materjalid ei kinnita. Kohtuvälise menetleja esindaja kohtulikult arutamisel ei osalenud (tl 24). Kriminaalkolleegium on varem märkinud, et kuigi VTMS § 126 lg 3 kohaselt ei takista kohtuvälise menetleja mitteilmumine kaebuse kohtulikult arutamist, võib maakohus menetlusaluse isiku kaebust kohtuvälise menetleja esindajata arutada vaid juhul, kui eelnevalt on täidetud VTMS § 122 nõuded. VTMS § 122 kohaselt tuleb kohtumenetluse pool kohtuistungile kutsuda. Kohtumenetluse pool saab kujundada seisukoha enda osavõtu kohta kohtulikult arutamisest vaid juhul, kui kohus on*

teda selle toimumise ajast ja kohast nõuetekohaselt teavitanud. Väärteoasja kohtulik arutamine kohtumenetluse poolt sellest teavitamata on kohtuliku ärakuulamisõiguse rikkumine ning väärteomenetlusõiguse oluline rikkumine VTMS § 150 lg 2 mõttes (Riigikohtu kriminaalkolleegiumi 26. veebruari 2009. a otsus asjas nr 3-1-1-6-09, p 8).

08.05.2009 Kohtuvälise menetleja otsus tühistatud ja menetlus lõpetatud. Kohtuotsusest nähtub, et kohtuväline menetleja on menetlusest osa võtnud. Maakohus ei analüüsinud Riigikohtu poolt ette heidetud väärteomenetluse olulist rikkumist.

3-1-1-30-09 (02.04.2009) väärteoasjas liikluseaduse § 74-22 lg 2 järgi RKKKo leidis: *Kohus ei arutanud väärteoasja täies ulatuses. Menetlusalune isik taotles tema juhitud mootorsõiduki kiirust mõõtnud politseiametnike kutsumist kohtuistungile, et neid oleks võimalik asjaolude täpsustamiseks üle kuulata. Kohus selle taotluse osas seisukohta ei võtnud ja politseiametnikke istungile ei kutsunud. Samuti rikkus kohus väärteomenetlusõigust seeläbi, et tugines otsuse tegemisel uurimata tõenditele. Kohtuistungil protokollist nähtub, et istungil kanti ette vaid kohtuvälise menetleja otsuse kaevatav osa, kaebuses esitatud taotluse sisu ja selle põhjendus ning kaebusega esitatud muude dokumentide sisu (tl 18). Seevastu kohtuotsuses märgitakse, et kohus rajas otsuse muuhulgas ka väärteoasja materjalidele (tl 19 pöördel). Seega tugines kohus tõenditele, mida ei avaldatud ja mida vahetult ei uuritud. P. Kiviloo taotles Harju Maakohtule esitatud kaebuses tõlgi osavõttu kohtuistungist, sest ta ei valda eesti keelt. Väärteoasja materjalidest ei nähtu, et kohus oleks taotluse suhtes seisukoha võtnud, ent kohtuistung viidi läbi ilma tõlgi osaluseta. Kriminaalkolleegium märgib, et kohus oleks pidanud selle taotluse lahendama ning otsustama, kas P. Kiviloo valdab küllaldaselt eesti keelt, et saada piisavalt adekvaatselt aru kohtumenetluse käigust. Väärteoasja uuel arutamisel tuleb kohtul ka see taotlus lahendada.*

13.11.2009 maakohus on rahuldanud taotluse tunnistajate kutsumiseks. Samuti on maakohus leidnud, et kaebuse esitaja ei vaja tõlki (nähtub kohtuistungil antud seletustest, loobus tõlgist).

3-1-1-33-09 (08.05.2009) väärteoasjas KarS § 372 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Harju Maakohtul tuleb kontrollida, kas selline väärteokirjeldus ("Põhja Maksu- ja Tollikeskuse poolt teostati 13.08.2007 väärteomenetluse raames D. P. kasutuses olevas korteris aadressil XXXXXXXXX XX-X läbiotsimine, mille käigus leiti ja võeti ära suures koguses käitlemiseks mittelubatud alkoholi ja käitlemiseks lubatud alkoholi ning käitlemiseks keelatud sigarette ja käitlemiseks lubatud sigarette")ei vasta mõne muu väärteo koosseisule (süüdistus § 372 järgi). Sealjuures peab kohus pidama silmas seda, et lähtuvalt väärteomenetluse seadustiku (VTMS) §-st 87 ei ole väärteoasja arutamisel võimalik väljuda väärteokirjelduse piiridest (Riigikohtu kriminaalkolleegiumi otsus asjas nr 3-1-1-75-03 - RTIII 2003, 21, 200, p 7), samuti ei tohi kohus tegu ümber kvalifitseerides isiku olukorda raskendada, karistades teda raskema teo eest kui seda oleks võimaldanud väärteoprotokollis esitatud süüdistus.*

21.09.2009 Menetlus lõpetada. Tühistatud kohtuvälise menetleja otsus. Kohus nõustub kaebuse esitaja ja kohtuvälise menetleja seisukohaga, et isiku teos puuduvad KarS § 372 lg.1 tunnused. Kohtul puuduvad andmed selle kohta, et kaebuse esitaja oleks tegelenud ebaseadusliku alkoholi ja tubakatoodete müügiga KarS § 372 lg 1 mõttes, ka ei ole kohus tuvastanud ühtegi teist väärteoga kuriteokoosseisu isiku käitumises. Konfiskeeritu kuulub tagastamisele.

3-1-1-35-09 (06.05.2009) väärteoasjas liiklusseaduse § 74-36 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Maakohus on otsuses küll menetlusaluse isiku ja tunnistaja ütlusi refereerinud, kuid jätnud neile sisulise hinnangu andmata. Tõendite hindamata jätmise põhistuse puudumine on käsitatav väärteomenetlusõiguse olulise rikkumisena VTMS § 150 lg 1 p 7 mõttes, mis toob kaasa kohtuotsuse kassatsiooni korras tühistamise. Samuti ei nähtu vaidlustatud otsusest, millise väärteomenetlusõigust reguleeriva normi rikkumise tõttu kohtuvälises menetluses tuleb väärteomenetlus lõpetada. Kassaator märgib põhjendatult sedagi, et kui kohtul tekkisid kahtlused väärteo tõendatuse osas, oli võimalik vastavalt VTMS § 101 lg-le 2 sündmuskohta täiendavalt vaadelda. Kooskõlas VTMS § 31 lõikega 2 ja § 123 lõikega 2 peab kohus väärteoasja uurima igakülgselt. Kui kohtul tekivad kahtlused väärteo tõendatuse osas, peab ta esmalt astuma samme, tuvastamaks, kas need kahtlused on kõrvaldatavad (vt Riigikohtu kriminaalkolleegiumi 14. septembri 2007. a otsus asjas nr 3-1-1-43-07 - RT III 2007, 31, 250, p 6). Neid põhimõtteid maakohus väärteoasja arutamisel järginud ei ole.*

26.01.2010 maakohus tühistas kohtuvälise menetleja kiirmenetluse otsuse väärteoasjas osaliselt põhikaristuse määramise osas ning mõistis karistuseks Liiklusseaduse § 74-36 lg 1 alusel rahatrahv 3 trahviühikut ehk summas 180 (üks sada kaheksakümmend) krooni. Resolutsioonotsus.

3-1-1-42-09 (20.05.2009) väärteoasjas liiklusseaduse § 74-22 lg 2 järgi RKKKo leidis: *Riigikohtu kriminaalkolleegium leiab, et kohus ei ole nõuetekohaselt analüüsinud, miks V. K. tegu õigustavad argumendid ei vasta KarS §-s 29 sätestatud eeldustele. Seetõttu on põhjendamata ka kohtu järeldus hädaseisundi puudumise kohta. Viru Maakohus ei ole V. K. väidete kontrollimisel eeltoodud hädaseisundi tuvastamise kontrollimise skeemi järginud. Hädaolukorda või selle puudumist kinnitavaid asjaolusid ei ole kohus jälgitavalt tuvastanud. Kriminaalkolleegium nõustub kassaatoriga selles, et kohtu viide V. K. varasematele karistustele hädaseisundi eelduste kontrollimisel ei tulene KarS §-st 29. Isiku varasemad karistused võivad tulla arvesse süü suuruse ja karistuse preventiivsete eesmärkide hindamisel, kuid need ei saa mõjutada kohtu järeldust arutatava süüteo õigusvastasust välistava asjaolu küsimuses.*

9.02.2010 Kaebus jäeti läbi vaatamata, kuna kaebuse esitaja ei ilmunud korduvalt kohtuistungile, ei teatanud kohtule mitteilmumise põhjust, kuigi kohtuistungiajast ja kohast oli teadlik. Kohus teatas kaebuse esitajale asja arutamise ajast ja kohast telefoni teel isiklikult ning täiendavalt kutsega temaga kaasas elava täisealise pereliikme kaudu. Kohus loeb kaebuse esitajale kutset kätte antuks. Kaebuse esitaja ei esitanud taotlust asja arutamise edasilükkamiseks.

3-1-1-49-09 (22.06.2009) väärteoasjas narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ning nende lähteainete seaduse § 15-1 järgi RKKKo leidis: *Käesolevas asjas on maakohus jätnud tuvastamata narkootikumide tarvitamise A. A. poolt kui NPALS §-s 151 sätestatud koosseisupärase teo ja tunnistanud menetlusaluse isiku süüdi üksnes tal joobeseisundi esinemise tõttu. Sealjuures on kohus lähtunud arusaamast, et narkojoove on samastatav narkootilise aine tarvitamisega ning jätnud seetõttu võtmata seisukoha NPALS § 151 koosseisule vastava teo enda, s.o tarvitamise, osas. Ühtlasi on maakohus jätnud selgitamata menetlusalusele omistatava teo subjektiivse külje. Kriminaalkolleegiumi hinnangul on selline minetus hinnatav nii materiaalõiguse ebaõige kohaldamisena VTMS § 175 p 1 mõttes kui väärteomenetlusõiguse olulise rikkumisena VTMS § 150 lg 1 p 7 ja § 175 p 2 tähenduses, mistõttu tuleb maakohtu otsus tühistada ja saata väärteoasi maakohtule uueks arutamiseks. Asja uuel arutamisel peab maakohus vajadusel hindama ka seda, kas menetlusaluse isiku*

karistamine on väärteoprotokolli piiridest väljumata võimalik. Väärteoprotokolli kohaselt heidetakse A. A.-le ette väärteo toimepanemist kindlakstegemata ajal, kindlakstegemata kohas ja kindlakstegemata viisil. Isegi juhul, kui kohus tuvastab narkootilise aine vähemalt hooletu õigusvastase süüilise tarvitamise A. A. poolt, tuleb kohtul lähtuvalt VTMS §-st 87 pidada silmas, et võrreldes väärteoprotokollis sisalduva teokirjeldusega ei tohi otsuses täiendada teo toimepanemise kohta puudutavaid andmeid olulisel määral.

3.11.2009 Eeltoodust lähtudes ei ole kohus tuvastanud A. A. poolt mitte üksnes tahtlikku, vaid ka hooletut õigusvastast süülist narkootikumi tarvitamist. Maakohus on leidnud, et menetlusaluse isiku karistamine ei ole väärteoprotokolli piiridest väljumata võimalik, sest väärteoprotokolli piiridest väljumine on oluline väärteomenetlusõiguse rikkumine, mis toob kaasa väärteomenetluse lõpetamise. Maakohus on järginud Riigikohtu suuniseid.

3-1-1-52-09 (26.06.2009) kriminaalasjas süüdistuses KarS § 263 p-de 1, 2 ja 4 järgi RKKKo leidis: *Kriminaalasja uuel arutamisel ei ole lähtuvalt käesoleva otsuse punktides 11 - 13 toodud põhjendustest S. K., R. M.-i ja L. U. puhul kohtueelsel uurimisel koostatud äratundmiseks esitamise protokollidele tuginemine lubatav. Seetõttu tuleb välja selgitada, kas kohtulik arutamisel tunnevad need isikud ära kuriteo toimepanija või mitte. Kolleegium märgib, et võimalusel tuleb kohtus vahetult üle kuulata ka tunnistaja L. U.*

26.08.2009 Menetlus lõpetati KrMS § 202 alusel. Määrust ei ole KIS-s.

3-1-1-55-09 (30.11.2009) kriminaalasjas süüdistuses KarS § 289 (kehtiva KarS § 217-2 lg 1) järgi RKKKo leidis: *KarS § 25 lg 2 kohaselt eeldab süüiteokatse objektiivne koosseis, et toimepanija oleks vahetult alustanud süüiteo toimepanemist. Käesolevas asjas tähendab see vastamist küsimusele, kas 11. juuli 2005. a lepingu sõlmimisega oli P. R. vastavalt oma ettekujutusele süüiteo toimepanemist vahetult alustanud.*

Kontrollimaks, kas P. R. pani toime tavalise (KarS § 25) või kõlbmatu (KarS § 26) süüiteokatse, tuleb lisaks tuvastada, kas ja kui siis, millised P. R. tahtlusest hõlmatud faktilised asjaolud, mille olemasolul oleks 11. juuli 2005. a lepingu sõlmimist võimalik objektiivselt käsitada ametiseisundi kuritarvitamisena (KarS § 289) ja usalduse kuritarvitamisena (KarS § 2172), tegelikult esinesid.

Kui kohus jõuab kriminaalasja uuel arutamisel süüiteokatse objektiivse koosseisu kontrollini, tuleb tal tuvastada, kas tehnilised põhjused tinginuks lähiajal vajaduse asendada N kinnistul olemasolev 36-meetrine sidemasti 48-meetrise mastiga. Samuti on oluline see, kas on tõendatud, et uues asukohas 36-meetrisest mastist ei piisaks ja see tuleks asendada 48-meetrise mastiga.

Käesoleva kriminaalasja tehioolude eripära arvestades ei ole välistatud, et kahju, mille tekitamises P. R. süüdistatakse, saabub kriminaalasja uue arutamise ajal, s.o enne kohtuotsuse jõustumist. Sellisel juhul on vaatamata käesoleva otsuse eelmistes osades märgitule võimalik kontrollida, kas P. R. tegu on käsitatav lõpuleviidud ametiseisundi kuritarvitamisena (usalduse kuritarvitamisena).

Kuna Riigikohus tühistab ringkonnakohtu ja maakohu otsused P. R. õigeksmõistmises, tuleb kohtuotsused tühistada ka osas, millega jäeti A AS-i tsiviilhagi KrMS § 310 lg 2 alusel läbi vaatamata. Asudes kriminaalasja uuel arutamisel kannatanu tsiviilhagi lahendamata, tuleb kohtul aga muu hulgas silmas pidada, et tulevikus tekkiva hüvitatava kahju ulatuse määramiseks VÕS § 127 lg 6 alusel peab olema kindlaks tehtud, et kahju tulevikus tekib. Pelgalt kahju tekkimise võimalusest kõnealuse sätte kohaldamiseks ei piisa.

7.06.2010 Maakohus mõistis õigeks P. R. süüdistuses KarS § 289-§ 25 lg 2/ 2172 lg 1-§ 25 lg 2 järgi kuriteo koosseisu puudumisel.

3-1-1-58-09 (18.09.2009) väärteoasjas karistamises liiklusseaduse § 74-35 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Harju Maakohtu 2. veebruari 2009. a otsuses esitatud väide, et Stalz Moodul OÜ poolt väljastatud tõend on tõenäoliselt koostatud kaebaja ütluste pinnalt, on pelgalt kohtu oletus. Väärteoasjas esitatud tõendi alusetu lubamatuks tunnistamine kohtu poolt on kolleegiumi hinnangul käsitatav väärteomenetluse õiguse olulise rikkumisena VTMS § 150 lg 2 mõttes. Harju Maakohtu 2. veebruari 2009. a otsus on vastuoluline. Kui esmalt on selles otsuses Stalz Moodul OÜ poolt väljastatud dokument tunnistatud lubamatuks tõendiks, siis hiljem on kohus lugenud sellesama lubamatu tõendi sisu kummutatuks N. B. ütlustega. Kolleegium märgib, et kuna maakohtu kõnealuses otsuses puuduvad põhjendused kirjeldatud vastuolu lahendamiseks, tuleb seda lugeda menetlusõiguse oluliseks rikkumiseks VTMS § 150 lg 1 p 7 mõttes. Lisaks sellele tuleb kolleegiumi arvates olukorda, mil tõendite hindamise eelselt seatakse mõne tõendi kvaliteet kahtluse alla, käsitada ka VTMS § 31 lg-s 1 ja KrMS §-s 64 sätestatud tõendite vaba hindamise põhimõtte eiramisena ja selle kaudu ka väärteomenetluse õiguse olulise rikkumisena VTMS § 150 lg 2 mõttes.*

5.11.2009 Kaebuse esitaja ei ilmunud kohtuistungile, seetõttu jäeti kaebus läbivaatamata.

3-1-1-60-09 (21.09.2009) kriminaalasjas süüdistuses KarS § 197 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Vaadeldavas kriminaalasjas tehtud kohtuotsused tegevusetusdelikti küsimusi ei analüüsi. Kohtuotsustest ei selgu samuti, milline konkreetne tegu, milleks E. P. oli õiguslikult kohustatud ja mille toime panemine oli ka objektiivselt võimalik, jäi tal tegemata. Puudub ka põhjendatud hinnang sellele, kas ja kuidas oleks E. P. nõutav käitumine ära hoidnud kannatanu surma. Kohtuotsustes on põhjendamata, miks on õige E. P. kui aktsiaseltsi juhatuse liikmele heita ette korraliku ettevõtja hoolsuskohustuse rikkumist ÄS § 315 lg 1 alusel. Põhjenduste puudumine kohtuotsuses on käsitatav kriminaalmenetlusõiguse olulise rikkumisena KrMS § 339 lg 1 p 7 mõttes, mis toob endaga kaasa kohtulahendite tühistamise. Kassatsiooni ülejäänud väited tõendite vale hindamise kohta jätab kriminaalkolleegium tähelepanuta.*

19.03.2010 maakohus on järginud Riigikohtu suuniseid. Esitatud on apellatsioonkaebus.

3-1-1-61-09 (24.09.2009) kriminaalasjas süüdistuses KrK § 161 ja KarS § 373 järgi RKKKo leidis: *RK lahendi punktides 28-32 käsitleb RK süüdistuse kahjuarvestuse õiguslikele aspekte, mida tuleb kriminaalasja uuel arutamisel silmas pidada.*

Kolleegium nõustub kassaatoriga selles, et kohtuotsuste põhjused, mis puudutavad A. O. teo jätkuvat karistatavust alates 15. märtsist 2007 kehtivate KarS §-de 2172 lg 1 ja § 384 lg 1 järgi, on pinnapealsed ega vasta täiel määral KrMS § 339 lg 1 p-st 7 tulenevatele nõuetele. Samas on kohtul kriminaalasja uuel arutamisel võimalik see puudus kõrvaldada - seda mõistatavalt eeldusel, et kohus tuvastab esmalt asjaolud, mis võimaldavad teha järelduse, et A. O. käitumine vastas teo toimepanemise ajal kehtinud KrK § 161 ja 1. septembril 2002 jõustunud KarS § 289 tunnustele.

Kohtute järeldus, nagu oleks osaihingute Reever's Grupp ja Runnert Kaubagrupp osanikud aktsepteerinud A. O. tegevust juhatuse liikmena ka pärast A. O. juhatuse liikme volituste lõppemist ning kiitnud selle vaikides heaks, on veenvalt põhjendamata. Seega on tegemist KrMS § 339 lg 1 p-s 7 sätestatud kriminaalmenetlusõiguse olulise rikkumisega, mis toob kaasa kohtuotsuste tühistamise ja kriminaalasja uueks arutamiseks saatmise.

Seega tulnuks Tartu Maakohtul kriminaalasja lahendamisel jätta kannatanu tsiviilhagi TsMS § 371 lg 1 p 5 või § 423 lg 1 p 4 alusel läbi vaatamata, hindamata seejuures tsiviilhagi läbi vaatamise otstarbekust. Samuti on eeltoodust tulenevalt ekslik ringkonnakohtu seisukoht, et maakohtu otsuses märgitud põhjused ei andnud seaduslikku alust tsiviilhagi läbi vaatamata jätta. Kuna aga kohtud jätsid vaatamata kirjeldatud väärarusaamale kannatanu tsiviilhagi läbi vaatamata ja seda otsustust pole kassatsiooni korras vaidlustatud, ei pea kolleegium vajalikuks.

22.12.2010 teeb ringkonnakohus määruse, millega tühistati osaliselt maakohtu määрус menetluse lõpetamise kohta. Menetlus kestab

3-1-1-63-09 (24.09.2009) kriminaalasjas süüdistuses KrK § 143 lg 2 p 1-1 ning KarS § 386 lg 1; § 201 lg 2 p-de 1, 2 ja 3; § 380 ja § 281 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Eeltoodud põhjustel tuleb kohtuotsused TsMS § 692 lg 2 p 2 alusel tühistada ka Eesti Vabariigi (Maksu- ja Tolliameti kaudu) tsiviilhagi lahendamist puudutavas osas ja saata kohtuasi selles osas uueks arutamiseks maakohtule.*

19.02.2010 maakohus teeb määruse, millega lõpetati menetlus tsiviilhagist loobumise tõttu.

3-1-1-66-09 (28.09.2009) väärteoasjas liiklusseaduse § 74-1 lg 2 järgi RKKKo leidis: *Kuigi maakohus lähtus väärteoasja lahendamisel olulises osas autoregistrikeskuse hinnangust, ei nähtu väärteoasja materjalidest, et kohus oleks seda, s.o autoregistrikeskuse väljastatud dokumenti, uurinud. Arutades väärteoasja VTMS § 123 lg 2 kohaselt täies ulatuses, tuleb maakohtul silmas pidada, et LS § 27 lg 1 esimese lause kohaselt kehtib Eestis selline välisriigis väljaantud juhiluba, mis on välja antud ja vormistatud vastavalt Genfi 1949. aasta teeliikluse konventsiooni või Viini 1968. aasta teeliikluse konventsiooni ning nende juurde kuuluvate hilisemate kokkulepete ja konventsiooni täienduste põhimõtetele. Sama lõike teine lause sätestab, et juhiloa vastavuse Genfi 1949. aasta teeliikluse konventsioonile tuvastab majandus- ja kommunikatsiooniministri määratud asutus. Selliseks asutuseks oli majandus- ja kommunikatsiooniministri määrusega kehtestatud autoregistrikeskuse põhimääruse § 12 p 3 kohaselt autoregistrikeskus.*

9.02.2010 maakohtu otsusega lõpetati menetlus väärteokoosseisu puudumise tõttu (isikul vahetati juhiluba välja).

3-1-1-70-09 (28.09.2009) väärteoasjas karistamises riigipiiri seaduse § 17-1 järgi RKKKo leidis: *Maakohtul tulnuks tuvastada, et menetlusalusel isikul oli registreerimiskohustus (ujuvvahendi pardal viibivate isikute registreerimine piiritsoonis), mille ta täitmata jättis, järgnevalt kontrollida, kas menetlusalune isik pani talle etteheidetava süüteo toime vähemalt ettevaatamatusest.*

10.02.2010 maakohus leidis, et kuna kohtuväline menetleja läks üldmenetlusest üle kiirmenetlusele, kuigi puudus kiirmenetluse kohaldamise alus, siis tuleb menetlus lõpetada VTMS § 29 lg 1 p1 alusel.

3-1-1-71-09 (30.10.2009) väärteoasjas karistamises tolliseaduse § 74 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Maakohus on jätnud põhjendamata järelduse, et A. Sõerd pani teo toime vähemalt hooletusest. Samuti ei ole maakohus andnud hinnangut sellele, kas A. Sõerdi poolt kasteedi ühendusevälisest riigist Eestisse toimetamine TS § 74 lg 1 mõttes oli lõpule viidud või mitte.*

Olukorras, kus kohus leidis, et A. Sõerd pani teo toime ettevaatamatusest, sõltub sellest, kas tegu lugeda lõpuleviiduks või mitte, A. Sõerdi käitumise karistatavus, sest KarS § 25 lg 1 kohaselt on süüteo katsena karistatav üksnes tahtlik tegu, ettevaatamatusdelikti katse karistatav ei ole. Maakohtu otsuses peab sisaldama menetlusalusele isikule etteheidetava teo koosseisupärasuse ja vajadusel ka õigusvastasuse ning süüilisuse analüüsi. Nagu eelnevalt märgitud, käesolevas asjas tehtud maakohtu otsus sellistele nõuetele ei vasta. Seega on kohus rikkunud VTMS § 150 lg 1 p 7.

10.02.2010 menetlus lõpetatud aegumise tõttu.

3-1-1-74-09 (30.09.2009) väärteoasjas karistamises liiklusseaduse § 74-16 järgi RKKKo leidis: Kohus peab asja arutama täies ulatuses. Ühtlasi peab kontrollima, kas KVM on järginud menetlusõigust. Väärteoasja täies ulatuses arutamise põhimõtte eiramist ning tõendite kogumise ja fikseerimise korra rikkumist tuleb kriminaalkolleegiumi hinnangul käsitada väärteomenetlusõiguse olulise rikkumisena VTMS § 150 lg 2 mõttes, sest need on kaasa toonud ebaseadusliku ja põhjendamatu kohtuotsuse.

25.02.2010 maakohus on Riigikohtu suuniseid järginud. Kohus arvestab käesoleva väärteomenetluse pikaajalist kestvust ja asjaolu, et väärteo toimepanemise tagajärjel ei põhjustatud ohtu inimeste tervisele ning A.P. on teadlik vajadusest edaspidi tähelepanelikumalt järgida LE nõudeid jalakäijate õiguste arvestamisel, sest ta taotles väärteomenetluse lõpetamist otstarbekuse kaalutlustel. Ta on teinud kulutusi kaitsja poolt osutatud õigusabi eest tasumisel käesolevas väärteomenetluses ja korduvatele sõitudele kohtuistungitele Sillamäelt Kohtla-Järvele. Samuti on teinud kulutusi riik käesoleva väärteoasja menetlemisel kulutatud ajale ja vahenditele nii kohtuvälise menetluse käigus kui ka mitmes kohtuastmes, mistõttu kõiki eeltoodud argumente silmas pidades peab kohus võimalikuks vähendada Ida Politseiprefektuuri kohtuvälise menetleja poolt A.P. määratud rahatrahvi kolme päevamäärani.

3-1-1-75-09 (12.10.2009) väärteoasjas karistamises liiklusseaduse § 74-17 lg 1 järgi RKKKo leidis: Kriminaalkolleegium märgib, et A. R. väärteoasja lahendamisel on kohtud käsitletud lubatud tõendiallikana tunnistajaid, keda ei ole kohtuistungil rakendamisel nõuetekohaselt hoiatatud ütluste andmisest keeldumise või teadvalt vale ütluse andmise eest KrMS § 68 lg 2 ja § 280 lg 4 tähenduses. Kohtus nõuetekohaselt rakendamata tunnistaja ütlus ei ole lubatud tõend, sest selle saamisel on kohus rikkunud oluliselt väärteomenetlusõigust VTMS § 150 lg 2 tähenduses. Sellel põhjusel tühistab kriminaalkolleegium Tartu Maakohtu 12. märtsi 2009. a kohtuotsuse. Tartu Maakohus peab uue otsuse tegemisel lahendama ka küsimuse, kelle kanda menetluskulud jäävad.

01.12.2009 Kohtuistungil protokollist nähtuvalt on kohus võtnud tunnistajatelt allkirjad. Osaliselt tühistatud karistuse mõistmise osas.

3-1-1-85-09 (05.10.2009) väärteoasjas karistamises liiklusseaduse § 74-22 lg-te 2 ja 4 järgi RKKKo leidis: Maakohtul tulnuks välja selgitada, missugusest meetodikast lähtuvalt määratlesid politseinikud mitme sõiduki hulgast lubatud suurima sõidukiiruse ületajana just A. P. juhitud auto. Samas olnuks oluline välja selgitada seegi, kas konkreetse auto sõidukiiruse kindlakstegemine oli võimalik kasutatud mõõteseadme omadustest tulenevalt. Vastuseid nendele küsimustele kiirusemõõteseadme kasutamise protokollist tuletada pole võimalik. Ühtlasi ei ole kohtulikult arutamisel kindlaks tehtud, miks ei peatatud A. P. koheselt, s.o mõõtmise kohas. Kaitsja on mõõtetulemuse usaldusväärsust kritiseerides esile toonud ka

selle, et mõõteseadme kasutamise protokoll on tehtud ülekirjutus seadme identifitseerimist võimaldava numbri kohale, kuid paranduse tegija isik ja aeg pole tuvastatavad. kuivõrd menetlusalune isik tõstatas kohtulikul arutamisel kahtluse mõõtetulemuse usaldusväärsusest, tulnuks maakohtul tema kaitseõiguse tagamiseks ning VTMS § 123 lg-st 2 tulenevate nõuete järgimiseks menetleja ametnikud üle kuulata, selgitamaks välja menetlustoimingu läbiviimise käiku puudutavad asjaolud ja võimaldamaks seeläbi kontrollida menetluskohandis talletatud tõendusliku teabe õigsust. Väärteoasja uuel arutamisel tuleb kohtul võtta seisukoht A. P. taotluse suhtes, milles ta soovis A. S.-i ja S. A. kohtuistungile kutsumist ning nende käsitlemise võimaldamist.

3.11.2009 VTMS § 127 lg 5 sätestab, et kui kaebusest loobutakse enne kohtuliku arutamise algust, jäetakse kaebus määruse alusel läbi vaatamata. Kaebus jäeti läbi vaatamata.

3-1-1-97-09 (23.11.2009) kriminaalasjas süüdistuses KarS § 200 lg 2 p 7 - § 22 lg 3; § 215 lg 2 p 3 - § 22 lg 3 järgi RKKKo leidis: *Seetõttu nõustub kolleegium kaitsja poolt kassatsioonis märgitud seisukohaga, et I. V. käitumises võivad esineda KarS § 202 lg-s 1 kirjeldatud kuriteo koosseisutunnused. Kuna sellekohaste asjaolude tuvastamine võib nõuda kriminaalasjas täiendavate tõendite kogumist, tuleb kriminaalasi saata maakohtule uueks arutamiseks.*

18.05.2010 Kokkuleppemenetluse raames tunnistati isik süüdi.

3-1-1-98-09 (26.11.2009) kriminaalasjas süüdistuses KarS § 209 lg 2 p-de 1, 2 ja 3, § 275 ning § 424 ja süüdistuses KarS § 209 lg 2 p-de 2 ja 3 järgi RKKKo leidis: *Eeltoodust tulenevalt ja lähtudes KrMS § 361 p-st 7 laiendab kolleegium kriminaalaja läbivaatamise piire KrMS § 352 lg 6 alusel A. V., tühistab maa- ja ringkonnakohtu otsused tsiviilhagi rahuldamises A. F. ja A. V. suhtes ning saadab kriminaalaja selles osas maakohtule uueks arutamiseks.*

KISist ei ole nähtav, et tsiviilhagi suhtes oleks otsus tehtud st. menetlus tsiviilhagi osas käib.

3-1-1-103-09 (11.11.2009) väärteoasjas kalapüügiseaduse § 23-4 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Tuginedes eeltoodule ja juhindudes VTMS § 174 p-st 7 ja § 175 p-st 2 tühistab Riigikohtu kriminaalkolleegium Pärnu Maakohtu 11. juuni 2009. a kohtuotsuse väärteoasjas, millega lõpetati I. C. suhtes väärteomenetlus Keskkonnainspeksioonile teate mitteõigeaegses esitamises (väärteoprotokoll järgi teine tegu) kalapüügiseaduse § 234 lg 1 järgi ja saadab väärteoasja tühistatud osas uueks arutamiseks Pärnu Maakohtusse. Maakohus on teinud eksliku järelduse, et vaadeldava väärteo teokirjelduses peab olema märgitud, mis kell laev tegelikult sadamasse jõudis ning et selle asjaolu kirjeldamata jätmine toob kaasa väärteomenetluse lõpetamise VTMS § 29 lg 1 p 1 alusel. Kriminaalkolleegium nõustub kassaatoriga selles, et määruse § 2 rikkumise seisukohalt ei ole tähtis, kui palju teate edastamisega hilinetakse. Kõnesoleva rikkumisega on tegemist juba siis, kui kapten esitab Keskkonnainspeksioonile teate, milles antakse teada, et laev saabub sadamasse vähem kui kahe tunni pärast.*

5.07.2010 Menetlus lõpetatud aegumise tõttu.

3-1-1-107-09 (14.12.2009) väärteoasjas karistamises TubS § 39 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Kolleegium nendib esmalt, et maakohtu vaidlustatud otsus ei vasta VTMS §-s 123, aga ka §-*

des 110 ja 133 sätestatud ning Riigikohtu praktikas korduvalt selgitatud nõuetele (vt Riigikohtu kriminaalkolleegiumi otsused nr 3-1-1-62-06 - RT III 2006, 30, 263; 3-1-1-8-08 - RT III 2008, 15, 98; 3-1-1-48-08 - RT III 2008, 36, 237; 3-1-1-55-08 - RT III 2008, 39, 260). Maakohtul kolleegiumi arvates kontrollida, kas PS § 23 lg-ga 1 on kooskõlas TubS § 39 lg-s 1 sätestatu tõlgendamine selliselt, et aegunud maksumärkidega sigaretid võrdsustatakse täiel määral maksumärgistamata sigarettidega. Seejuures tuleb arvestada, et ATKEAS § 111 kohaselt on maksumärk aktsiisikaubale või selle müügiapakendile kinnitatav eriliste turvalisusnõuetele vastav eritunnus, mis tõendab aktsiisi maksmist ja järelikult ei ole võimalik väita, et aegunud maksumärkidega sigarettidelt ei ole aktsiisi makstud. Samuti tuleb maakohtul vääreoasja uuel arutamisel hinnata, kas J. K. karistamine aegunud maksumärgistusega sigarettide hoidmise eest TubS § 39 lg 1 alusel ning temalt samaaegselt kohustuslikus korras TubS § 51 lg 8 alusel sigarettide konfiskeerimine on kooskõlas PS § 30 lg-s 1 sätestatuga. Seega tuleks kaaluda, et kas juhul, mil riik ei ole eelnevalt andnud isikule võimalust õiguspäraseks käitumiseks, on põhiseaduslikult õige kõnealust isikut karistada ja temalt sigarette konfiskeerida ning seeläbi tema omandiõigust riivata. Kolleegiumi arvates tuleb kaaluda, kas ka TubS § 39 lg 1 puhul kaubandusliku koguse kindlaksmääramine analoogia pinnalt ATKEAS §-s 57 sätestatuga on kooskõlas Põhiseaduse § 23 lg-s 1 sätestatud karistusõiguse määratletuse põhimõttega.

8.04.2010 maakohus on lõpetanud väärteomenetluse VTMS § 29 lg 1 p1 alusel.

3-1-1-109-09 (07.01.2010) väärteoasjas karistamises korrupsioonivastase seaduse § 26-3 järgi RKKKo leidis: *Lähtudes eeltoodust asub kolleegium seisukohale, et KVS § 4 lg-s 1 nimetatud ametiisikul on keelatud olla äriühingu juhtorgani liikmeks, v.a seaduses sätestatud juhtudel, ja sellisest keelust kõrvalekaldumiseks ei anna alust ka KVS § 19 lg 3 alusel saadud nõusolek, kuivõrd äriühingu juhtorgani liikmeks olek ei ole kõnealuse sätte mõttes käsitatav ettevõtjana tegutsemisena. Maakohus, järeldades, et menetlusalune isik ei rikkunud töökoha- ja tegevuspiirangu nõudeid ega realiseerinud temale etteheidetava väärteo koosseisule vastavaid tunnuseid, kohaldas ebaõigesti materiaalsoigust. See rikkumine on vastavalt VTMS § 175 p-le 1 kohtuotsuse tühistamise aluseks.*

5.04.2010 lõpetada väärteomenetlus otstarbekuse kaalutlusel VTMS § 30 lg 1 p 1 alusel. Samas antud vaidluses võttis kohus arvesse asjaolu, et K.S. ei ole enam Paldiski Linnavalitsuse linnasekretär ning tulenevalt sellest ei saa ta toime panna korruptiivseid tegusid ja puudub avalik huvi tema karistamiseks.

3-1-1-111-09 (05.02.2010) väärteoasjas karistamises välismaalaste seaduse § 13 lg 1 järgi RKKKo leidis: *Asja uuel arutamisel maakohtus tuleb kindlaks teha, kas ja millistel tingimustel väljastas KMA S. P. elamisloa töötamiseks. Seejärel tuleb tuvastada, kas S. P. oli isik, kellel puudus elamisloa töötamiseks ja kellel seetõttu ei olnud Eestis töötamiseks seaduslikku alust ning kes täitis Eestis töötades VMS § 16⁴ objektiivse koosseisu. Peale selle tuleb vajadusel hinnata, kas menetlusaluse isiku teos esinevad ka ülejäänud deliktstruktuuri elemendid.*

9.04.2010 Maakohus jättis kaebaja kaebuse rahuldamata.

3-1-1-119-09 (14.04.2010) kriminaalasjas H. Riisi süüdistuses KarS § 294 lg 2 p-de 1 ja 3 ning A. Vako süüdistuses KarS § 294 lg 2 p-de 1, 3 ja 4 järgi RKKKo leidis: *Lähtudes eeltoodust ja juhindudes KrMS § 361 p-st 6 ning § 362 p-dest 1 ja 2 tühistab Riigikohtu kriminaalkolleegium maa- ja ringkonnakohtu otsused täielikult ning saadab kriminaalasja*

uueks arutamiseks maakohtule. Kaitsjate kassatsioonid tuleb rahuldada osaliselt, prokuröri kassatsioon aga jätta rahuldamata.

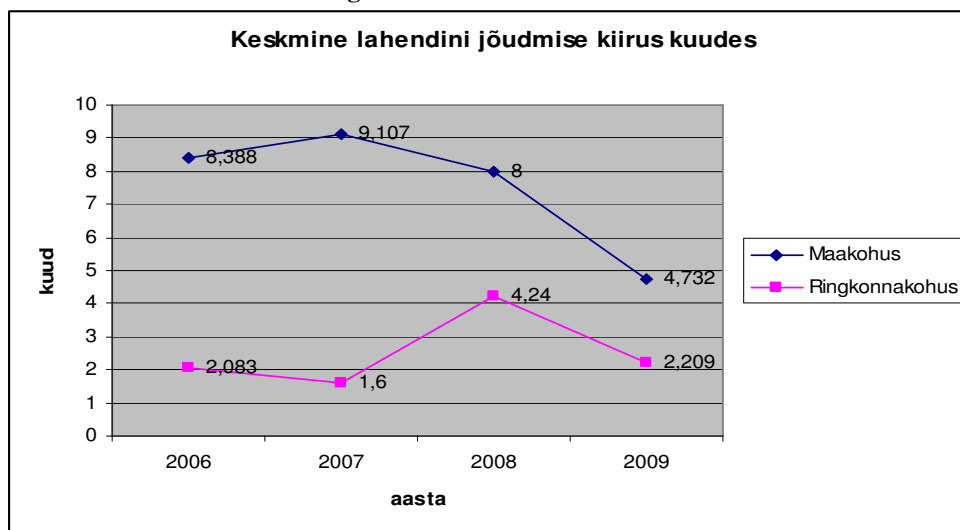
MK-s asi menetluses. (1-06-7969)

4. Tagasisaadetud asjade kokkuvõte

Perioodil 2006-2009 tagasi saadetud asjadest ei olnud võimalik KIS vahendusel leida lahendit 6-le otsusele ning 1 lahend oli konfidentsiaalne.

Tagasi saadetud asjade lahendamise kiirus on maakohtutes ja ringkonnakohtutes erinev, mis on põhjendatav menetlemist vajavate kohtuasjade erineva hulgaga. 2006-2009 aastatel oli kõige pikem keskmine menetlusaeg 9,107 kuud maakohtus aastal 2007 ning samal aastal oli perioodi kõige lühem menetlusaeg ringkonnakohtus 1,6 kuud. Erinevate aastate keskmine menetlusaeg võib samas pikeneda, sest mõningates asjades ei ole käesolevaks hetkeks menetlus lõppenud. Nii näiteks ei ole asjas nr 1-05-315 menetlus veel lõppenud, sest arutatakse tsiviilhagiga seonduvat. Menetlus on seisuga 22.01.2011 kestnud asjas 36,33 kuud, mis on hetkel ka kõige pikemalt kestev tagasi saadetavate asjade menetlus ning Ringkonnakohus on määranud istungimenetluse 08.03.2011. Seega kestab menetlus veel vähemalt 1,5 kuud. Kõige lühem menetlus tagasisaadetud asjas oli 2007 aastal asjas 1-06-13558 (määrus). RKKKo poolt tehtud otsusest kuni ringkonnakohtus tehtud otsuseni kulus 0,17 kuud. Kindlasti tuleb eristada menetluse pikkuse osas seda, et kas asi vajab sisulist arutamist või mitte. Seega ei ole erinevate menetluste pikkused võrreldavad.

Joonis 1 Keskmine menetlusaeg

I ja II astme kohtud on järginud üldjuhul Riigikohtust tagasi saadetud asjade puhul Riigikohtu poolt antud suuniseid. Vaid ühel juhul on küsitav, kas suunist on järgitud või mitte. Seda asjas 3-1-1-25-09 (maakohtu otsus nr 1-07-14357), kus Riigikohus ütles: “*Kolleegium märgib, et kokkuleppemenetluses vahi all viibitud aja karistusaja hulka arvamata jätmise KarS § 68 lg 1 kohaselt on iseenesest käsitatav kokkuleppemenetlust reguleerivate kriminaalmenetluse*

normide olulise rikkumisena KrMS § 318 lg 3 p 4 ja § 339 lg 2 mõttes, kuid nimetatud rikkumine on ringkonnakohtu poolt kõrvaldatav üksnes KrMS § 337 lg 2 p 2 alusel, s.o maakohtu otsuse tühistamisega ja kriminaalasja uueks arutamiseks saatmisega.“ Selles asjas asus aga ringkonnkohus ise asja lahendamata ning tegi uue otsuse.

Prokuratuuri või kohtuvälise menetleja algatusel on lõpetatud tagasisaadetud asjadest I või II astme kohtus 150st kohtuasjast 16 (10,67%) kohtuasja. Neist 4 kohtuasja KrMS § 202 alusel. Kaebajast tulenevalt nt. kaebusest loobumine, lõpetati 7 (4,67%) kohtuasja. Aegus enne kohtuasja lõplikku lahendamist 7 (4,67%) kohtuasja. Kohtuasju mis on lõpetatud seoses vahepealse seaduse muutumise tõttu oli vaadeldaval perioodil 2 (1,33%). Kõige enam tagasi saadetud asju lõpetati I või II astme kohtus süüteo koosseisu puudumise tõttu – 18 (12%). Tagasisaadetud asjade arvandmete põhjal võib välja tuua, et ligi ¼ asju võiks lõpetada kohtueelses menetluses (lõpetatud hiljem prokuröri/kohtuvälise menetleja algatusel või puudub süüteo koosseis). Samas ei saa sellist üldistust laiendada kõikidele kohtuasjadele.

Teistkordselt Riigikohtusse on pöördutud vaadeldud asjadest 11ne (7,33%) kohtuasja puhul. Neist kahel korral Riigikohus asja menetlusse ei võtnud.

Tagasisaadetud asjade puhul iseloomustab pikalt menetluses olevaid asju see, et need on tagasi saadetud Riigikohtust tsiviilhagi küsimuse lahendamiseks. Näiteks Riigikohtu otsusega nr 3-1-1-47-07 maakohtusse tagasi saadetud asja menetlus käib kindlasti veel kuni 08.03.2011.a. kuna KIS andmetel on selleks ajaks määratud ringkonnakohtu istung. Pole välistatud, et mainitud asja menetlus jätkub kunagi ka Riigikohtus.

Järeldused

1. Maakohtud ja ringkonnakohtud järgivad tagasi saadetud asjade puhul Riigikohtu suuniseid.
2. Tagasi saadetud asjade menetlusaeg on alates 2006 aastast maakohtutes vähenenud ligikaudu poole võrra.
3. Tagasi saadetud asjadest 12% asju on lõpetatud süüteo koosseisu puudumise tõttu, mis viitab, et süüdistused ei ole algusest peale piisavalt ja selgelt tõendatud. Ilmselt või olla vajalik tõendite analüüsi alane koolitus kohtunikele.
4. KrMS § 202 alusel on lõpetatud menetlus järgmistel juhtudel:
 - a) Süüdistuse maht on vähenenud ning teo toimepanemisest on möödas üle 5-e aasta
 - b) Riigikohus on tunnistanud mõne tõenditest lubatamatuks või on tagasi saatmisel suunisena andnud tõendi lubatavuse kaalumise

Eeltoodud punktist b võib järeldada, et süü suuruse ja avalik menetlushuvi vahel on korrelatsioon tõendite lubatavuse ja hulgaga.

5. Tsiviilhagi tõttu tagasi saadetud kohtuasjade menetlus kestab kauem kui kriminaal- või karistusõigusliku probleemi tõttu tagasi saadetud kohtuasi. See võib viidata, et

kriminaal-asjadele spetsialiseerunud kohtunikud vajavad koolitust tsiviilhagi teemal kriminaalmenetluses.

6. Aegub enne lõpliku lahendi saamist ligikaudu 5% Riigikohtust tagasi saadetud kohtuasjadest. Seega ei ole aegumine tagasi saadetud asjade puhul aktuaalne küsimus.
7. Ettevaatlikult tuleks suhtuda olukorda, kus prokurör ja ka kohus on leidnud, et kohtueelne menetlus ja kohtumenetlus on avaldanud piisavat eripreventiivset mõju süüdistatavale ning seetõttu lõpetatakse menetlus.³ See võib tuua kaasa olukorra, kus kohtumenetluse pooled ongi huvitatud võimalikult pikast menetlusest.

³ Vt. RKKKo otsus asjas 3-1-1-4-08